

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Šárka Bartošová

Ochrana práv zvířat nejen dle novely č. 501/2020 tzv. zákona proti týrání zvířat a navazujících předpisů

Diplomová práce

Olomouc 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Ochrana práv zvířat nejen dle novely č. 501/2020 tzv. zákona proti týrání zvířat a navažujících předpisů* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 109 466 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 27. června 2024

Barbošová!

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla velice poděkovat vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Aleši Máchovi, Ph.D. za ochotu a vstřícný přístup po celou dobu tvorby diplomové práce.

Obsah

Poděkování	3
1. Úvod	6
2. Zpřísnění podmínek chovu psů a koček za účelem boje proti množárnám	8
2.1. Pojem množárna	8
2.1.1. Stav před novelou	8
2.1.2. Novela	9
2.1.3. Sankcionování	10
2.1.4. Exkurs do trestněprávní oblasti	13
2.1.5. Shrnutí	15
2.2. Ochrana psů a koček při jejich rozmnožování	16
2.2.1. Stav před novelou	16
2.2.2. Po novele	17
2.2.3. Shrnutí	22
2.3. Prodej a předání psa nebo kočky	23
2.3.1. Sankcionování	24
2.3.2. Shrnutí	24
3. Nové podmínky pro chov některých dalších druhů zvířat	26
3.1. Podmínky chování koní, oslů a jejich kříženců	26
3.1.1. Stav před novelou	26
3.1.2. Stav po novele	27
3.1.3. Shrnutí	28
3.2. Chov druhů zvířat vyžadující zvláštní péči	29
3.2.1. Před novelou	29
3.2.2. Po novele	30
3.2.3. Shrnutí	33
3.3. Chov vybraných druhů šelem a lidoopů	34
3.3.1. Před novelou	34
3.3.2. Po novele	35
3.3.3. Shrnutí	41
4. Závěr	43
5. Seznam použitých zdrojů	46
6. Shrnutí/Summary	49
7. Seznam klíčových slov/Key words	50

Seznam použitých zkratk:

ZochrZPT - zákon č. 246/1992 Sb., zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

Novela zákona na ochranu zvířat proti týrání - zákon č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. - Zákon č. 246/1992 Sb., zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 255/2017 Sb.

Trestní zákoník - Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška o ochraně psů a koček - Vyhláška č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 451/2021 Sb. - Vyhláška č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění pozdějších předpisů

1. Úvod

V posledních desítkách let se lidstvo začalo po ovládnutí celé planety zajímat o to, jaký vlastně dopad na Zemi má. Od zjištění, že výfukovými a jinými plyny tvoří a dále zvětšuje ozonovou díru, která poté způsobuje globální oteplování, které je již nyní prokazatelné, přes kácení lesů, které způsobuje nejen úbytek kyslíku, ale i celkovou změnu fungování krajiny, či znečištění ovzdušší, odpadky oceány i půdy. Lidstvo si také postupně uvědomilo, že si podmanilo i zvířata, která chová ve velkém za účelem konzumace jejich samotných nebo kvůli produktům, které vydávají, či se z nich vyrábí. Je třeba ale také zmínit, že zvířata se chovají jako členové domácnosti. Ne vždy jsou ale zvířata za jakýmkoliv z výše uvedených účelů chována ve vyhovujících podmínkách.

Vznikly a dále i vznikají, proto různé druhy mezinárodních organizací, mezinárodních dohod, či jiné právní úpravy, které se snaží škodlivý vliv lidstva na planetu odstranit, zbrzdit jeho rychlost, či na určité aspekty alespoň upozornit. Lze zmínit například Mezinárodní klimatické dohody, Dohodu o spolupráci na ochranu pralesů, Greenpeace, Světovou společnost pro ochranu zvířat (WSPA) a mnoho dalších.

Ochranu zvířat je třeba brát jako důležitou část ochrany přírody, jelikož i ta vnímají, když s nimi není vhodně zacházeno. Neumí se ale účinně bránit a ozvat se sama a proto je často složitější upozornit na důležitost jejich ochrany a zajištění příznivých životních podmínek. Lidé se totiž spíše starají o své pohodlí a pak až řeší to, zda i ostatní bytosti v jejich okolí žijí v příznivých životních podmínkách. Ale mimo velké mezinárodní organizace jako je Světová organizace pro dobré životní podmínky hospodářských zvířat (CIWF) nebo Světová organizace pro zdraví zvířat (OIE), které se snaží bojovat za lepší životní podmínky pro zvířata jak v zajetí, tak ve volné přírodě, existuje i mnoho českých organizací, které se snaží lobovat za změny v české legislativě, které by pomohly zlepšit život zvířatům, jako příklad lze uvést Ligu na ochranu zvířat, Svobodu zvířat nebo Obránce zvířat.

V mé diplomové práci se budu věnovat ochraně zvířat a to konkrétně v rámci českého právního řádu, kdy budu srovnávat právní úpravu ochrany zvířat v rámci ZochrZPT před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání a po ní. Komparativní metodou nejlépe znázorním změny, kterých ZochrZPT v rámci novely zákona na ochranu zvířat proti týrání dostal. Výzkumnými otázkami pro tuto diplomovou práci bude, jak či zda je tato novela schopna přispět k lepším podmínkám k životu chovaných zvířat a jak dopadla novela zákona na ochranu zvířat proti týrání na sankce za protizákonné jednání v oblasti ochrany zvířat. Věnovat se budu i novinkám v trestní legislativě, které se ochrany zvířat týkají. Konkrétně se ale zaměřím pouze na největší změny, které novela zákona na ochranu zvířat proti týrání přinesla. Jsou jimi významnější legislativní zakročení

proti provozování množíren psů a koček a také nová omezení a pravidla v rámci chovu převážně exotických zvířat a posun v sankcionování těchto přestupků. Zákon na ochranu zvířat proti týrání po své novelizaci, kterou se v této diplomové práci budu zabývat, by mohla svým rozsahem a nově stanovenými povinnostmi chovatelům dle mé hypotézy pomoci ke zlepšení životních podmínek zvířat a zpřísnit sankce v případě protizákonného jednání.

Jelikož jde ale o novelu zákona na ochranu zvířat z roku 2020, čerpám spíše z důvodových zpráv ZochrZPT a souvisejících předpisů, jelikož jde o novelu relativně novou a tak je zatím množství odborné literatury a článků se zaměřením na tuto problematiku spíše omezené.

2. Zpřísnění podmínek chovu psů a koček za účelem boje proti množírnám

2.1. Pojem množírna

Do novely zákona na ochranu zvířat proti týrání chyběla v českém právním řádu definice množírny a postihování jejich provozování bylo tudíž složitější, proto bylo nově vloženo ustanovení § 7a ZochrZPT, které definici zahrnuje a zároveň chov koček a psů v těchto zařízeních zakazuje.

Chování zvířat v množírnách má nežádoucí dopady na zdraví zvířat, dochází k daňovým únikům či se tvoří organizované skupiny množírenského byznysu. Škodlivost v provozování množíren můžeme také shledávat v tom, že je v těchto případech výdělek kladen nad zdraví a příznivé životní podmínky zvířat, které je povinen každý chovatel obstarat.¹

Bylo tudíž nutné proti provozování množíren výrazněji zakročit, jak uvádí Š. Kořínek „... lze říci, že se jedná o organizovanou, zastřešenou a vysoce výdělečnou nelegální činnost, vůči které se mírnější nástroje právní regulace ukázaly jako nedostatečné či neefektivní. Česká i Slovenská republika jsou v tomto smyslu nazývány jako tzv. množírny Evropy, neboť zhruba 70 % této nelegální činnosti se odehrává právě na jejich území.”²

2.1.1. Stav před novelou

Slovo množírna se ve veřejném prostoru objevuje již několik let a jejich provozování je všeobecně ve společnosti bráno jako závažné patologické jednání. I když nebyl v českém právním řádu do novely zákona na ochranu zvířat proti týrání pojem množírna definován ani zmiňován, jejich provozování bylo postihováno. Bylo tak činěno tím způsobem, že bylo jednání, které vykazovalo znaky množírny, podřazeno pod některou z definic týrání podle ustanovení § 4 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. podle konkrétních skutkových okolností, konkrétněji pak například odst. 1 písmeno k), kde je týrání popisováno jako chování zvířat v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení.

Z důvodu absence zákonné definice množírny, byla množírna v odborných kruzích popisována například jako místo s vysokou koncentrací zvířat, která žijí v nevhodných hygienických podmínkách, není jim poskytnuta dostatečná veterinární péče, jsou opakovaně nucena k plození mláďat od raného věku a leckdy dochází také k mezigeneračnímu křížení, což pak vede k řadě zdravotních problémů u mláďat, které z množíren pocházejí. Množitelé mláďata prodávají bez

¹ KOŘÍNEK, Štěpán. Posílení ochrany zvířat v reflexi trestného činu „chov zvířat v nevhodných podmínkách“. *Trestněprávní revue*, 2022, č. 2, [cit. 5. září]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

² KOŘÍNEK, Štěpán. Posílení ochrany zvířat v reflexi trestného činu „chov zvířat v nevhodných podmínkách“. *Trestněprávní revue*, 2022, č. 2, [cit. 6. září 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

žádných či se s falšovanými průkazy původu. Noví majitelé jsou pak často pro jejich zvířata koupená právě od množitele, nuceni vyhledat veterinární pomoc. Zvířata z množíren totiž často trpí kvůli křížení genů jejich předků, životním podmínkám, ve kterých museli jejich předci vyrůstat, či z různých jiných důvodů nemocemi, které mohou nezdědka skončit i následným předčasným úhynem zvířete.³

V některých případech jsou jako množírna označovány také chovy, ve kterých dochází k nekontrolovanému množení psů a k chovu zvířat v nevhodných podmínkách, aniž by chovatel usiloval o dosažení zisku.⁴

Cílem množení je přitom co nejvyšší výdělek s co nejmenšími náklady. Chov zvířat je tedy pouze zdrojem příjmů, proto jsou „obětmi“ množitelů spíše moderní rasy a druhy zájmových zvířat, zejména pak psů a koček, ale ani to není vždy pravidlem.⁵

2.1.2. Novela

Novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání byl definován pojem množírna v ustanovení § 7a, kdy se jí míní „chov psů nebo koček, včetně jejich rozmnožování, v zařízení, včetně bytu, ve kterém jsou chováni a rozmnožování psi nebo kočky v nevhodných podmínkách, které způsobují jejich utrpení, a ve větším počtu, který jim neumožňuje uspokojovat jejich fyziologické, biologické nebo etologické potřeby (dále jen „množírna“). Množírnou se rozumí zařízení, včetně bytu, uvedené ve větě první, i když není hlavním cílem činnosti chovatele rozmnožování zvířat nebo dosažení zisku.“ Hlavním znakem je chov a rozmnožování zvířat v nevhodných podmínkách s důrazem právě na to, že tyto nevhodné podmínky jsou spojovány s jejich chováním ve „větším počtu“.

Nevhodné podmínky jsou uvedeny i v rámci znaků skutkové podstaty trestného činu chovu zvířat v nevhodných podmínkách v § 302a trestního zákoníku, který podrobněji rozeberu níže. Nevhodné podmínky jsou popsány tak, že jsou zvířata chována v takovém prostředí, které jim neumožňuje naplňovat jejich fyziologické, biologické nebo etologické potřeby. Níže citovaná literatura se věnuje sice výkladu pojmu nevhodné podmínky v rámci trestného činu chovu zvířat v nevhodných podmínkách podle trestního zákoníku, ale odkazuje i na úpravu chovu psů a koček v množírnách v rámci ZochrZPT a proto mám za to, že bude výklad použitelný i v rámci výkladu nevhodných podmínek v souvislosti se zákazem množíren. „V konkrétních případech pak bude možné

³KUBÍKOVÁ, Gabriela. K novele trestního zákoníku zpřísnující tresty za týrání zvířat. *České právo životního prostředí* [online], 2020, roč. 56, č. 2, s. 44-51 [cit. 26. května 2024]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_56.pdf

⁴Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 24.

⁵RENNEROVÁ, Zuzana. *Množírny psů de lege lata* [online].pravniprostor.cz, 25.9.2015 [cit. 27. září 2023]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/mnozirnny-psu-de-lege-lata>.

dovodit nevhodnost podmínek chovu zvířat i s ohledem na to, o jaký druh zvířat jde, jaké jsou jejich individuální potřeby a životní podmínky, v jakém jsou věku a zdravotním stavu, o jaký počet zvířat jde v daném prostoru, jak jsou velká, jaké jsou obvyklé (vhodné) podmínky jejich chovu atd..⁶ Mohou například spočívat v nedostatečném krmení zvířat, pohybu, nebo nedostatečných hygienických podmínkách či velikosti prostoru, kde má být zvíře chováno. V úvahu lze brát při posuzování nevhodných podmínek pro chov zvířat i některá jednání chovatelů, která jsou uvedena v ustanovení § 4 ZochrZPT, např. jednání podle odst. 1 písm. c) bod 1. tamtéž, kdy je za týrání považováno také omezování výživy zvířete, pokud nestanoví zvláštní právní předpis jinak.⁷

Nevhodné podmínky musí způsobovat podle zákonné definice zvířatům utrpení, které je popsáno v § 3 písm. l) ZochrZPT jako „stav zvířete způsobený jakýmkoliv podnětem nebo zákerkem, kterého se zvíře nemůže samo zbavit a který u zvířete způsobuje bolest, zranění, zdravotní poruchu anebo smrt.“

Utrpení pak musí být v příčinné souvislosti s chováním a rozmnožováním v nevhodných podmínkách „většího počtu zvířat“. Přesný význam fráze „větší počet zvířat“ rozveden v právní větě rozhodnutí Nejvyššího soudu⁸, kdy „... ke naplnění okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby u trestného činu týrání zvířat podle § 302 odst. 3 tr. zákoníku spočívající v tom, že pachatel spáchal tento trestný čin na „větším počtu zvířat“, je třeba, aby se tak stalo nejméně na sedmi zvířatech.“ Toto rozhodnutí, na které odkazuje i důvodová zpráva novele zákona na ochranu zvířat proti týrání⁹, je inspiračním zdrojem při výkladu sousloví „větší počet zvířat“ při aplikaci § 7a ZochrZPT.

2.1.3. Sankcionování

Na úvod je třeba konstatovat, že „... všechna ustanovení zákona na ochranu zvířat mají za cíl chránit zvíře před týráním. Za týrání zvířete je proto nutno považovat nejen činnosti uvedené v § 4 zákona na ochranu zvířat, ale také porušení dalších ustanovení tohoto zákona [...]“¹⁰ Porušení jiných ustanovení ZochrZPT bude sankcionováno také jako týrání zvířete, pokud nelze najít konkrétní porušené ustanovení v sankčních ustanoveních, tedy podle § 27 odst. 1 písm. b) nebo § 27a odst. 1 písm. b) ZochrZPT.¹¹

⁶ PÚRY, František. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. 3. vydání. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, 3883 s. (§ 302a).

⁷ PÚRY, František. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. 3. vydání. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, 3883 s. (§ 302a).

⁸ Nejvyšší soud: usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011 (č. 18/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní).

⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 24.

¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 12.

¹¹ Tamtéž

Před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání zakázáno provozování množíren nebylo a tak musela být správními orgány činnost množitelů podřazena pod některou skutkovou podstatu týrání v ustanovení § 4, odstavce 1 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., která různé způsoby týrání zvířat popisuje. Mimořádně relevantní pro postih množitelů bylo ale písm. k) zmíněného ustanovení ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., které vymezovalo týrání jako „*chování zvířat v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení [...]*.”

Podle ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. nebylo ani rozhodné, zda jde o množení psů a koček, nebo jiných zvířat a kolik kusů zvířat se v množírně vyskytuje.

Ustanovení § 27 odst. 1 písm. b) ZochrZPT pak označuje týrání zvířete jako jednání fyzické osoby, kdy se dopouští přestupku, za které lze uložit podle § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. pokutu až 500 000 Kč. Současně s peněžitou pokutou bylo možno uložit podle § 27 odst. 1 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. za přestupek v podobě týrání zvířat propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let. Právníkům a podnikajícím fyzickým osobám, které se dopustily přestupku podle § 27a odst. 1 písm. b) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. týrání zvířat, bylo pak možné uložit pokutu podle § 27a odst. 20 písm. a) až do výše 500 000 Kč a k tomu bylo možné i přidat další sankce podle § 27a odst. 21 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., jakou bylo zákaz činnosti propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu maximálně 5 let.

Sankcionování provozování množíren lze najít i v rámci rozhodnutí několika soudů a to i před jejich zákazem zakotveným novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání. Jako příklad lze uvést rozsudek Krajského soudu v Ostravě z 23. 4. 2015, č. j. 22 A 69/2013-30, který rozhodl, že „... *týráním zvířat ve smyslu § 4 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, je i chov velkého počtu psů na malém prostoru. Je třeba mít na paměti i psychickou pobodu zvířat, možnost pohybu každého z nich a též možnost alespoň určité formy soukromí pro každého z nich.*”

Nyní popíšu, jak novela zákona na ochranu zvířat proti týrání zasáhla do sankcionování množíren po zakotvení její definice do právního řádu. Pro lepší pochopení je nutno si rozdělit přestupek v podobě zákazu chovu psů a koček v množírnách a provozování množíren jiných zvířat. Novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání bylo totiž doplněno ustanovení § 7a odst. 1 ZochrZPT, které ale dopadá pouze na provozování množíren psů a koček.

I po novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání zvířat zakázaném provozování množíren budou ale provozovatelé množíren psů a koček, kteří nenaplní podmínku chovu „*většího počtu zvířat*” a provozovatelé množíren jiných zvířat bez ohledu na jejich počet v chovu postižitelní. Nejlépe na tuto nezákonnou činnost dopadá ustanovení § 4 odst. 1 písm. l) ZochrZPT, kde je vymezeno týrání

zvířat jako chování, zejména rozmnožování zvířat „v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení“, které bylo novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání také dotčeno, když bylo přidáno „rozmnožování“, je tak „... výslovně uvedeno v zákoně s cílem postihovat osoby, které chovají zvířata v tzv. množárnách“¹². Lze ale samozřejmě aplikovat i jiná relevantní ustanovení, která budou lépe dopadat na konkrétní skutkový stav v projednávaném případě.

Provozovatelé množíren koček a psů, kteří naplňují zákonnou definici, jsou pak odpovědní na základě spáchání přestupku jako fyzická osoba podle § 27 odst. 1 b) ZochrZPT, která týrá nebo utýrá zvíře, kdy způsoby týrání jsou popsány v § 4 odst. 1 ZochrZPT, ale i v dalších ustanoveních. „Jako týrání zvířat je postihováno nejen porušení ustanovení § 4 zákona na ochranu zvířat (stanoví příkladný výčet toho, co se považuje za týrání), ale i porušení dalších ustanovení zákona na ochranu zvířat, a to v případě, že dojde k zásahu do tělesné integrity zvířete, ke zranění, zdravotní poruše, poškození zdraví, bolesti, utrpení zvířete, chovu zvířat v nevhodných podmínkách apod. Podle § 4 odst. 1 písm. w) zákona na ochranu zvířat se za týrání považuje jiné tímto zákonem zakázané jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete. Za jiné tímto zákonem zakázané jednání bude nutno považovat i chov nebo rozmnožování psů nebo koček v množárně.“¹³

Podle § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT lze nově fyzické osobě za přestupek týrání zvířat uložit pokutu až 1 000 000 Kč a spolu s pokutou lze podle § 27 odst. 13 ZochrZPT uložit i zákaz činnosti nebo propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let. Novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání byl také přidán odstavec 14 § 27 ZochrZPT, ve kterém je stanovena povinnost uložit pokutu nad spodní hranici 5 000 Kč, pokud se osoba dopustila přestupku týrání zvířat na dvou nebo více zvířatech a v odstavci 15 je stanovena povinnost zápisu přestupku týrání zvířat do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Právníkům a podnikajícím fyzickým osobám, které se dopustili přestupku podle § 27a odst. 1 písm. b) ZochrZPT tím, že porušili zákaz provozování množíren, nebo se jiným způsobem dopustili týrání zvířat způsobem podle § 4 odst. 1 ZochrZPT, jak je popsáno výše, lze za tento přestupek uložit pokutu podle § 27a odst. 19 písm. a) ZochrZPT až do výše 3 000 000 Kč a podle § 27a odst. 20 ZochrZPT lze navíc vedle pokuty uložit zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku, propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu až 5 let. Nově obdobně jako u sankcí při spáchání přestupku fyzickou osobou, byl přidán novelou do ustanovení § 27a ZochrZPT odstavec 21, který stanovuje povinnost projednávajícímu orgánu uložit pokutu nejméně 10 000 Kč,

¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 11.

¹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 25.

pokud se dopustila osoba týrání zvířat na dvou nebo více zvířatech a odstavec 22, který nařizuje zápis přestupků do evidence přestupků, která je vedená Rejstříkem trestů.

Konečně je také nutno zmínit zásadu při ukládání správních trestů v rámci ZochrZPT, kdy pokud je ukládána sankce v podobě zákazu chovu nebo propadnutí zvířete, je nutno současně uložit také pokutu podle ustanovení § 27b odst. 3 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., ale tato povinnost platí také podle současné právní úpravy po novele zákona na ochranu zvířat proti týrání, kdy je zakotvena v odstavci 4 stejného ustanovení ZochrZPT.

2.1.4. Exkurs do trestněprávní oblasti

Stále větší tlak společnosti na ochranu zvířat proti jejich chování v množárnách byl vyslyšen i mezi zákonodárci v trestněprávní rovině, když byl v roce 2020 schválen zákon č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jako "novela TZ"), která nově mimo jiné přidává novou skutkovou podstatu trestného činu v § 302a TZ, čímž je „*chov zvířat v nevhodných podmínkách*“, tato je popsána jako trestný čin chování většího počtu zvířat v nevhodných podmínkách a tím ohrožování jejich života nebo způsobování jim značných útrap. Lze si všimnout, že tato skutková podstata až na malé odlišnosti, odpovídá definičním znakům množárny podle ZochrZPT, i když ji doslova nedefinuje jako legislativní pojem.

Jelikož je pro množárny charakteristické, že se jedná o organizovanou činnost, která je značně výdělečná¹⁴, je na tuto skutečnost reagováno druhým odstavcem téhož ustanovení trestního zákoníku, který vymezuje další základní skutkovou podstatu trestného činu, který přímo dopadá na osoby, které chovají zvířata „... *v nevhodných podmínkách za účelem obchodu, anebo kdo kořistí z takového chovu, a tím ohrožují jejich život nebo jim způsobují značné útrapy [...]*“.

Do výše zmíněné novely TZ „... *bylo velmi obtížné stíhat a sankcionovat jednání, které spočívalo v držení a nakládání s větším množstvím zvířat v trýznivých, ubohých a nevhodných podmínkách. Do úvahy připadalo vyvozování přestupkové odpovědnosti nebo trestní odpovědnosti, avšak regulační mechanismus zůstával nedostačující k tomu, aby tento negativní jev účinně postihoval. [...] bylo možné trestní odpovědnost vyvozovat pouze za trestný čin týrání zvířat či zanedbání povinné péče o zvíře z nedbalosti.*“¹⁵

Proti tomuto názoru ale vystupuje např. Jirí Jelínek, který ve svém článku kritizuje novelou TZ přidané ustanovení § 302a trestního zákoníku, které stanovuje skutkovou podstatu trestného činu chovu zvířat v nevhodných podmínkách a dává mimořádný důraz to, že by se mělo reagovat

¹⁴ KOŘÍNEK, Štěpán. Posílení ochrany zvířat v reflexi trestného činu „chov zvířat v nevhodných podmínkách“. *Trestněprávní revue*, 2022, č. 2, [cit. 30. listopadu 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁵ KOŘÍNEK, Štěpán. Posílení ochrany zvířat v reflexi trestného činu „chov zvířat v nevhodných podmínkách“. *Trestněprávní revue*, 2022, č. 2, [cit. 30. listopadu 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

prostředky trestního práva až v případech, které jsou mimořádně společensky škodlivé a nepostačuje uplatnění odpovědnosti mimotrestními prostředky. „Zostření trestní represe na úseku ochrany zvířat před týráním nepředcházely kriminologické výzkumy v tom smyslu, zda dosavadní správní postih je účinný, či nikoliv a zda není možné jiné řešení než trestněprávní. Podle mého názoru státní správa měla a má dostatek legislativních nástrojů, aby si poradila s takovými zavrženými jery, jakými jsou týráni zvířat nebo tzv. množírny psů a koček. Pokud je dosavadní správní postih nedostatečný, postarejme se nejprve o důslednou realizaci správních předpisů, případně i o jejich zpřísnění dříve, než zvolíme trestněprávní úpravu.” Dále hodnotí přijetí nové skutkové podstaty trestného činu jako zbytečné, jelikož je možné vyvozovat trestní odpovědnost provozování množíren podle již existujících ustanovení trestního zákoníku jako je neoprávněné podnikání podle § 251 TZ či týráni zvířat podle § 302 TZ, „... nelze tedy říci, že by se jednalo o případ, kdy by taková činnost vůbec nebyla trestná.”¹⁶

Z judikatury trestních soudů, které rozhodovali o trestání množíren, pak lze zmínit usnesení Nejvyššího soudu z 19. 12. 2013, sp. zn. 6 Tdo 1400/2013, ze kterého „...vyplývá, že trestným může být chov psů v nevhodných podmínkách, když si psi způsobovali vzájemné utrpení vzájemným napadáním mezi sebou, přičemž slabší jedinci neměli možnost úniku před jedinci dominantními, neumožnili zvířatům základní fyziologickou potřebu vyměšování mimo své teritorium, neboť psi neměli k odpočinku suché a čisté místo a nemohli pečovat o srst, důsledkem čehož bylo nejméně 12 psů ve velmi špatném výživném stavu, přičemž trpěli podvýživou až na hranici silné vyhublosti.”¹⁷

Hranice mezi skutkovou podstatou týráni zvířat podle § 4 ZochrZPT a trestným činem týráni zvířat podle trestního zákoníku je sice definičně jasná, kdy v případě trestného činu týráni zvířat podle § 302 trestního zákoníku je třeba pro naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu týrat zvíře surovým nebo trýznivým způsobem na rozdíl od skutkové podstaty týráni podle ZochrZPT.¹⁸ V těchto případech se pak bude jednat o zhodnocení, zda byly naplněny znaky skutkové podstaty spočívající v dosažení intenzity týráni surovým nebo trýznivým způsobem.

Ohledně vloženého ustanovení § 302a trestního zákoníku, který definuje trestný čin chovu zvířat v nevhodných podmínkách, nejsem jednoznačně přesvědčená, ale spíše se kloním k jeho nadbytečnosti, byť je v přidaném ustanovení více zvýrazněna role chovu zvířete, co by soustavné a cílevědomé péče o zvíře a tudíž nejspíše dlouhodobosti páchání trestného činu¹⁹, je toto jednání postizitelné i v rámci kvalifikované skutkové podstaty trestného činu týráni zvířat, kdy je tak

¹⁶ JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla. Bulletin advokacie [online databáze], 2020, č. 6, s. 46-50. [cit. 10. prosince 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁷ VOMÁČKA, Vojtěch. Judikatura NSS: Ochrana zvířat proti týráni. Soudní rozhledy [online databáze], 2020, č. 1, s. 2-6 [cit. 4. prosince 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁸ PŮRY, František. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. 3. vydání. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, 3876 s. (§ 302)

¹⁹ PŮRY, František. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. 3. vydání. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, 3883 s. (§ 302a).

pácháno opětovně, byť se nejedná zcela o totéž a jedná se i o jiné niance, kterými by šla skutková podstata týrání zvířat doplnit, aby si více přiblížila postihování množíren. Spíše bych se tedy klonila k úpravě definice trestného činu týrání zvířat jako takového než stanovování další skutkové podstaty trestného činu. Obecně ale nelze považovat za zavedení další skutkové podstaty trestného činu za samospásnou a je nutno se zaměřit změnu celkového přístupu k postihování týrání zvířat napříč trestním i správním právem.

Trestní postih se ale bude jednat závažnějších případů, kdy způsoby týrání budou nejsilnější a tudíž, které mají vyšší společenskou škodlivost a trestní právo tím naplňuje svoji funkci ultima ratio, tedy jako prostředek poslední instance, kdy jiné právní prostředky selhávají, nebo se jeví jako mírné. Posouzení, zda naplňuje čin takovou společenskou škodlivost, aby bylo zapotřebí řešit čin v trestněprávní rovině, nebo zda se jeví dostatečné prostředky správního práva, je ale čistě v rukou orgánů činných v trestním řízení, kdy v těchto případech je třeba zvláště bedlivě zvažovat jeho použití.

2.1.5. Shrnutí

Přidáním definice množírny do českého právního řádu a jejího explicitního zákazu, byť pouze v souvislosti s chovem psů a koček, byly alespoň částečně jistě naplněny požadavky společnosti k zintenzivnění „boje“ proti provozování množíren.

Otázka, na kterou jsem nedostala odpověď ani po intenzivním studiu problematiky, je, proč byl zákonodárcem zakotven pouze zákaz množíren psů a koček, i když se problematika týká, byť ne v takovém množství případů, i jiných „moderních“ druhů zvířat, o které je větší poptávka ze strany potenciálních kupců. Podle mého názoru to, že je nejspíše poptávka po jiných druzích zvířat menší, než u psů a koček, neospravedlňuje nezahrnutí do zákazu chování zvířat v množírnách i jiné druhy zvířat, nebo ideálně všechna zvířata chovaná v zájmovém chovu, byť se tak mohlo stát ze strany zákonodárce nevědomě.

Samozřejmě ale to, že nejsou zakázány množírny všech zvířat v zájmovém chovu, ale pouze psů a koček neznámá, že nejsou množírny ostatních zvířat postižitelné, o tom je ale pojednáno blíže výše. Je třeba si ale položit otázku, zda nebyla dostačující pouhá novelizace znění § 4 odst. 1 písm. l) ZochrZPT, pod kterou je týrání zvířat popsáno jako chování, zejména pak rozmnožování zvířat v nevhodných podmínkách nebo tak, že si sama způsobuje utrpení, která vlastně popisuje charakteristické znaky množírny, i když zde toto slovo není explicitně napsáno.

V čem lze ale vidět velký posun, je zavedení většího množství správních trestů za spáchání přestupku popsaného výše a zvýšení horní hranice pokut a které lze uložit. U fyzických osob došlo k dvojnásobnému zvýšení horní hranice sazby pokut na 1 000 000 Kč a u právnických pak došlo

k šestinásobnému navýšení horní hranice sazby na 3 000 000 Kč. I když samozřejmě to, že byla hranice obecně zvýšena, neznamená, že automaticky budou správní orgány při projednávání přestupku ukládat pokuty vyšší nebo přibližující se hranici horní výši sazby, ale tato možnost tu ke správnímu uvážení je a toto platí i o dalších ustanoveních, kde byla horní hranice sazby pokuty zvýšena.

V návaznosti na správní uvážení ohledně výše pokuty je dobré zmínit, že nově je nutno výše zmíněný přestupek jak u fyzických tak i u právnických a podnikajících fyzických osob zapisovat do evidence přestupků, kdy pak škodlivost recidivního jednání pachatele mohou správní orgány zohlednit při ukládání výše pokuty či jiných správních trestů, jelikož mají možnost o recidivě vůbec vědět.²⁰

Konečně, je také posunem v postihování týrání zvířat také to, že je nově zavedena spodní hranice pokuty, a to 5 000 Kč u fyzických osob a 10 000 Kč u právnických a podnikajících fyzických osob, pokud se dopustily týrání podle § 4 odst. 1 ZochrZPT na 2 a více zvířatech, což lze brát jako krok vpřed v rámci výše ukládaných pokut právě v tomto případě, kdy škodlivost pro společnost je tohoto pachatele je jistě vyšší.

2.2. Ochrana psů a koček při jejich rozmnožování

2.2.1. Stav před novelou

Před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání mělo ustanovení § 7a pouze jeden odstavce, který stanovoval povinnost sdružením právnických nebo fyzických osob, které se zabývají chovem zvířat a chovatelům, kteří jsou jejich členy, nebo podnikatelům, kteří se v rámci své podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat chovat psy nebo kočky v souladu s podmínkami, které byly stanoveny ve vyhlášce ministerstva zemědělství č. 21/2013 Sb. o stanovení podmínek při chovu psů a koček (dále jako "vyhláška č. 21/2013 Sb."), ta byla ale dost skromná a platila pouze pro omezený výše zmíněný okruh chovatelů. Vyhláška č. 21/2013 Sb. vymezovala povolené věkové rozpětí pro reprodukci psů podle jejich kohoutkové výšky. Po překročení povoleného věku psa pak pouze za vyhláškou stanovených dalších podmínek a povinnost zajistit štěňatům náhradní výživu, pokud zdravotní kondice feny neumožňuje kojit všechna štěňata. Dále pak povolovala pouze 3 vrhy štěňat u jedné feny za období 24 měsíců a minimální věk odběru štěňat od feny 50 dnů.²¹ „Problémem je totiž nejen chov zvířat v nevyhovujících podmínkách nebo v příliš vysokých počtech, ale také

²⁰ NEVRKLA, Luboš. *Centrální evidence přestupků* [online]. epravo.cz, 10. 11. 2015 [cit. 22. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>

²¹ RENNEROVÁ, Zuzana. *Množirny psů de lege lata* [online]. pravni prostor.cz, 25.9.2015 [cit. 6. října 2023]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/mnozirnny-psu-de-lege-lata>.

*četnost reprodukce zvířat. Příliš častá březost neúměrně vysiluje fenu a není v souladu s požadavky na ochranu a pobodu zvířat.*²²

V souvislosti s chovem koček byly pak v rámci stejného okruhu chovatelů, jako je v této vyhlášce u psů, stanoveny podmínky pro jejich reprodukci. Určeno bylo povolené věkové rozmezí koček, ve kterém je přípustná jejich reprodukce, a další podmínky dosti obdobné jako při reprodukci psů.

ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. označoval porušení vyhlášky č. 21/2013 Sb. jako přestupkové jednání fyzické osoby jako chovatele v ustanovení § 27 odst. 2 písm. a) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. a podle odstavce 12 písm. b) stejného ustanovení bylo možné uložit pokutu až 200 000 Kč.

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel, který se zabývá chovem zvířat v rámci podnikatelské činnosti, anebo sdružení právníckých nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, se pak dopustili přestupku nedodržováním ustanovení § 7a ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. podle § 27a odst. 7) a ve spojení s § 27a odstavcem 20 písmenem b) jim mohla být uložena pokuta až 200 000 Kč.

2.2.2. Po novele

Z výše popsaného stavu právní úpravy, která nebyla dostačující, vznikla potřeba řádné novely zákona na ochranu zvířat proti týrání, která by účinněji chránila zvířata proti jejich chovu v nevhodných podmínkách, kdy „... nejsou dodržovány ani základní chovatelské standardy a fyziologické a biologické potřeby zvířat.“²³

Novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání bylo ustanovení § 7a ZochrZPT výrazně obohaceno, vedle již výše zmiňované definice pojmu množina v odstavci 1 uvedeného ustanovení, byly doplněny také další podmínky, které více chrání psy a kočky v souvislosti s jejich rozmnožováním a i horní hranice pokut za porušení jednotlivých povinností se pak liší podle jejich závažnosti.

Odstavcem 2 § 7a ZochrZPT byl rozšířen okruh osob, který nově zahrnuje i jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku a chovatele, kteří chovají 3 a více fen psa a je jim stanovena povinnost při darování či prodeji štěněte vést a uchovávat evidenci o prodaných a darovaných štěňatech. Dále také přikazuje chovatelům poskytnout novému majiteli štěněte

²² Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 27.

²³ Ministerstvo zemědělství: Odůvodnění vyhlášky č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, obecná část, str. 1.

informace o dosavadní a následné péči o zvíře a vydat při převodu kopii evidenčního listu štěněte (viz níže). „Ustanovení § 7a odst. 2 vychází z již platného ustanovení § 13a odst. 3 a 4 zákona na ochranu zvířat [...]” a rozšiřuje ho, co do okruhu chovatelů kteří mají povinnost poskytovat informace o štěněti, které je předmětem převodu a vedení evidence štěňat.²⁴

Ustanovení § 7a odst. 4 ZochrZPT zakládá povinnost zvětšenému okruhu chovatelů, který je vymezen výše, vyplnit do 7 dnů od narození štěňat a do 7 dnů od označení štěňat čipem, evidenční list o vrhu štěňat a ten poté uchovat po dobu 3 let. „Evidenční list vrhu štěňat psa se neposílá orgánům státní správy na vědomí ani se jim narození štěňat neoznamuje. Chovatel je ale povinen tyto evidenční listy pracovníkům krajských veterinárních správ při kontrole na vyžádání předložit.²⁵ Evidenční listy také suplují bojně medializovaný požadavek na zaktovení obligatorní písemné formy kupní smlouvy u prodeje zvířat v situaci, kdy je tato změna civilního kodexu z politického hlediska obtížně prosaditelná.”²⁶ Závazný vzor evidenčního listu vrhu štěňat bude pak podle odstavce 5 ustanovení § 7a ZochrZPT zveřejněn na internetových stránkách ministerstva zemědělství. Cílem jednotného vzorového formuláře je usnadnění chovatelům jejich vyhotovení a krajských veterinárním správám pak jejich následnou kontrolovatelnost.²⁷ Dále je pak ve zmíněném odstavci pod písmeny a) až e) uvedeny údaje, které jsou součástí listu.

Za přestupek podle ustanovení § 27 odst. 2 písm. b) ZochrZPT je označeno jednání, kdy se fyzická osoba dopustí jednání odporujícího ustanovení § 7a odst. 2 a 4. Podle § 27 odst. 12 písm. c) ZochrZPT lze uložit pokutu za toto protiprávní jednání až ve výši 100 000 Kč.

Pro právnické nebo podnikající fyzické osoby jako chovatele pak platí, že se dopustí přestupku podle § 27a odst. 7 písm. a) ZochrZPT, pokud budou jednat v rozporu s ustanovením § 7a odst. 2 a 4 ZochrZPT jak je popsáno výše a bude jim pak příslušným orgánem uložena pokuta až do výše 200 000 Kč podle odstavce 19 písm. c) ZochrZPT. Podle § 27a odst. 20 ZochrZPT lze spolu s pokutou uložit zákaz činnosti, nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku, propadnutí zvířete či zákaz chovu zvířete až na dobu let. Podle odstavce 22 stejného ustanovení ZochrZPT se pak tento přestupek zapisuje do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 29.

²⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 28.

²⁶ RENNEROVÁ, Zuzana. *Nová pravidla pro zájmové chovy psů a koček - I. část* [online].pravni prostor.cz, 14.05.2019 [cit. 8. října 2023]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nova-pravidla-pro-zajmove-chovy-psu-a-kocek>.

²⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 29.

Do odstavce 6 a 7 ustanovení § 7a ZochrZPT byl vtažen obsah vyhlášky č. 21/2013 Sb., jejíž obsah je vymezen výše. Zákodárce tím chce docílit zvětšení okruhu subjektů, který musí stanovené podmínky při chovu psů a koček dodržovat a také zlepšení vymahatelnosti těchto povinností²⁸, jelikož není nikde jinde definován pojem „chovatel kočky“ ani „chovatel psa“, které jsou v těchto odstavcích stanoveny povinnosti, tak je nasnadě použít definici těchto sousloví, která je uvedena níže.

Problémovým se ale jeví nadále platné stanovení povinnosti chovatele dodržovat u koček 3 vrhy za období 24 měsíců pouze u chovných koček. „Chovnou kočkou je třeba rozumět kočku chovanou sdruženými právníckými nebo fyzickými osobami, která se zabývá chovem zvířat, nebo chovateli, kteří jsou jejich členy, nebo podnikateli, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat. Tato úprava reaguje na fakt, že v případě chovu koček mimo byt chovatele, např. na zahradě, nemá chovatel kočky možnost ovlivnit počet zabřeznutí kočky.²⁹ Podle Lucie Košťálové z organizace Můj život s kočkou jde o velmi nebezpečnou formulaci, která povede ke ještě drastičtějšímu jednání množiteli. Kromě toho, že budou i nadále pokračovat v nekontrolovatelném množení a týrání koček, nyní je ještě ke tomu vyženo do mrazu na zahradu či na dvůr. Tím se dovedně vyhnou jakémukoli postihu, protože budou moci tvrdit, že jde o kočku žijící venku, a nemohou mít tedy nad ní kontrolu.“³⁰

Povinnost počtu vrhů tedy musí dodržovat pouze chovatelé chovných koček popsání výše, které jsou chovány v rámci chovného prostoru a hrozí zde nebezpečí, že se množitelé budou chtít vyvázat z povinnosti dodržovat tuto regulaci tím, že budou násilím držet kočky venku i například čerstvě po porodu, kdy jsou jak kočka, tak kotáta zvláště náchylná a ohrožuje toto jednání množitele zdraví či dokonce i život zvířat.

Odstavci 8 a 9 § 7a ZochrZPT je zmocňováno ministerstvo zemědělství k vydání vyhlášky o ochraně psů a koček, která bude stanovovat povinnosti pro chovatele při chovu za účelem rozmnožování při inseminaci a podmínky při chovu koček a psů včetně požadavků na minimální velikost prostor. „Jestliže je chov prováděn za účelem rozmnožování, je nutné to vykládat tak, že se vyhláška vztahuje na chovatele, jehož záměrem je rozmnožovat zvířata.“³¹

²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zvláštní část, str. 29

²⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zvláštní část, str. 29

³⁰ MARTINEK, Jan. *Ochránci koček: Novela množírny nezastaví* [online]. novinky.cz, 8. 6. 2019 [cit. 12. října 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-ochranci-kocek-novela-mnozirnny-nezastavi-40285827>.

³¹ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, zvláštní část, str. 16.

V odůvodnění vyhlášky o ochraně psů a koček³² je pak popsán chov za účelem rozmnožování, jako „... chov těch zvířat, která jsou předurčena k rozmnožování, bez ohledu na aktuální období života, tedy zahrnují feny nebo kočky, které jsou březí nebo kojící, dále feny nebo kočky, které nejsou březí nebo kojící, pokud jsou chovány za účelem rozmnožování, a dále chov psů a kocourů, pokud jsou chováni za účelem rozmnožování. Stejně tak se chovem za účelem rozmnožování rozumí také chov štěňat psa a koťat. Podmínky stanovené vyhláškou se vztahují nejen na fenu nebo kočku, která porodila mláďata, ale také na mláďata, která jsou společně s matkou chována.”³³

V ustanovení § 1 odstavce 1 písm. a) vyhlášky o ochraně psů a koček jsou stanoveny dvě skupiny pod body 1 a 2, které jsou souhrnně označovány dále legislativní zkratkou „chovatel psa nebo kočky”, „chovatel psa” nebo „chovatel kočky”. Tyhle skupiny chovatelů se ale liší co do povinností, které musí dodržovat při chovu psů a koček za účelem rozmnožování. Obě skupiny ale musí chovat psy a kočky za účelem rozmnožování.

Skupinou chovatelů pod bodem 1 je

- sdružení právnických nebo fyzických osob, které se zabývají chovem zvířat, a chovatelé, kteří jsou jejich členy
- podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku
 - mezi „podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, případně jiné osoby, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku“ patří také takzvaní neoprávnění podnikatelé³⁴
 - „... u jiných osob, které se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku[...]”³⁵ zde není relevantní, zda k zisku skutečně došlo, ale zda chovatel o dosažení zisku usiloval³⁶
- chovatelé, kteří chovají 3 a více fen psa

Skupinou chovatelů uvedenou pod bodem 2 je

- chovatel neuvedený v bodě 1, jehož cílem chovu je rozmnožování psů nebo koček

³² Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování

³³ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, zvláštní část, str. 26.

³⁴ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, zvláštní část, str. 18.

³⁵ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, Zvláštní část, str. 17.

³⁶ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, zvláštní část, str. 18.

- vztahuje se i na chovatele, který chová byt' jednu kočku nebo psa, pokud je cílem jeho chovu rozmnožování³⁷

Společnými povinnostmi pro obě skupiny chovatelů, je povinnost zajistit podmínky při chovu psů a koček za účelem rozmnožování, ty jsou popsány společně pro oba druhy zvířat v ustanovení § 4 - § 6 vyhlášky o ochraně psů a koček, kde jsou stanoveny nejprve obecné hygienické, teplotní i světelné podmínky prostředí, ve kterém mají zvířata žít. Dále pak upravuje povinnosti chovatelů, kteří chovají psy a kočky ve venkovních prostorech, kdy musí mít zvířata prostor, který je chrání proti povětrnostním vlivům. Během doby porodu a kojení pak má chovatel povinnost poskytnout feně či kočce oddělený prostor s mláďaty i bez a až na výjimky nesmí chovatel do stanovené doby oddělovat matky od mláďat. Pro psy pak speciálně platí, že jejich chovatel je musí socializovat, musí ho venčit a nesmí psa trvale chovat v kleci a nesmí být opatřen náhubkem mimo dobu venčení. Zvláště pro kočky pak platí, že jejich chovatel musí podle této vyhlášky opatřit místo škrabadly a zařídit pro kočku vyvýšené místo či například kočičí toaletu a zákaz trvalého pobytu je stanoven i pro kočky.

Další povinností, kterou musí dodržovat obě skupiny je zajištění minimální velikosti prostor pro chov psů a koček při rozmnožování, který je zvláště pro každý druh zvířete podle jeho kohoutkové výšky, počtu, či místa výběhu, určen pro psy v příloze č. 1 a pro kočky podle jejich počtu ve v prostoru v příloze č. 2 vyhlášky o ochraně psů a koček.

Poslední povinností, kterou jsou povinny dodržovat obě skupiny chovatelů, jsou požadavky na provádění inseminace, kterou může provádět podle ustanovení § 9 a § 13 vyhlášky o ochraně psů a koček jen osoba odborně způsobilá podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jako "veterinární zákon").

Pouze skupina uvedená pod bodem 1 pak podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. b) vyhlášky o ochraně psů a koček musí dodržovat požadavky na nejnižší a nejvyšší věk psů pro rozmnožování, který je stanoven v § 10 vyhlášky o ochraně psů a koček a také koček, který je stanoven v § 14 vyhlášky o ochraně psů a koček.

Při porušení ustanovení § 7a odst. 6, 7, 8 ZochrZPT fyzickou osobou, které určují povinnosti chovatelů zajistit adekvátní podmínky chovu psů a koček za účelem rozmnožování a nedodržení povinností stanovených vyhláškou o ochraně psů a koček pak vymezuje § 27 odst. 2 písm. c) ZochrZPT tohle jednání jako protizákonné a § 27 odst. 12 písm. b) ZochrZPT pak

³⁷ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, zvláštní část, str. 17.

stanovuje pokutu o maximální výši 400 000 Kč, kdy dále podle odstavce 13 stejného ustanovení ZochrZPT jde uložit zároveň s pokutou zákaz činnosti a nebo uložit propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let a podle odstavce 15 stejného ustanovení se přestupek podle § 27 odst. 2 písmena c) ZochrZPT zapisují do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Právnícké a podnikající fyzické osoby pak při jednání v rozporu s ustanovením § 7a odst. 6, 7 a 8 ZochrZPT, lze uložit za přestupek podle § 27a odst. 7 písm. b) ZochrZPT a ve spojení s odstavcem 19 písm. b) ZochrZPT pokutu za toto protiprávní jednání až do výše 1 000 000 Kč.

Společně s pokutami mohou být za přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob podle odst. 20 ustanovení § 27a ZochrZPT uloženy i další sankce, kterými jsou zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku, propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu až 5 let. Přestupky podle výše zmíněného odstavce se pak u těchto osob zapisují obligatorně do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů podle §27a odst. 22 ZochrZPT.

2.2.3. Shrnutí

Před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání bylo znění § 7a ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. značně okleštěné a obsahovalo pouze jeden odstavec, který odkazoval na vyhlášku č. 21/2013 Sb. jak je popsáno výše.

Vyhláška o ochraně psů a koček je určitě krokem dobrým směrem, jde ale o to jak moc velkým krokem. Pozitivum lze určitě spatřovat v tom, že byly vyhláškou přesně stanoveny podmínky, které musí splňovat prostor, ve kterém je zvíře chováno. Nebude již tudíž tolik záležet na správním uvážení jednotlivého správního úřadu na základě závazného odborného vyjádření krajské veterinární správy podle § 24a odst. 3 ZochrZPT , kdy ale stejně posuzující na krajské veterinární správě museli a musejí i podle nynější právní úpravy hodnotit, jak zvíře žilo. Nyní je spatřováno pozitivum v tom, že jakmile je porušena jakákoliv přesně stanovená povinnost uvedena ve vyhlášce, automaticky se jedná o porušení vyhlášky a tudíž o přestupek a není zde tolik prostoru právě pro správní uvážení, co se týče viny a nevin.

Další posun dobrým směrem lze spatřovat v tom, že byly zvýšeny horní hranice sazeb pokut, které lze ukládat při porušení právě vyhlášky o ochraně psů a koček či ustanovení vyhlášky č. 21/2013 Sb., které byly vneseny právě přímo do zákona, jak je popsáno detailněji výše, a to jak pro fyzické osoby, kdy došlo k navýšení dvojnásobnému na 400 000 Kč a u právnických a podnikajících fyzických osob pak došlo k navýšení horní hranice sazby pokuty o pětinašobek na 1 000 000 Kč.

Dále je také pozitivní to, že byla zavedena možnost uložení jiných správních trestů, jako je například propadnutí zvířete, kdy může být zvíře z nepříznivých podmínek vyňato na základě uložení tohoto správního trestu, či zákaz činnosti.

Důležité je také poznamenat, že také kvůli společenské škodlivosti těchto přestupků se zapisují právě tato protizákonná jednání do evidence přestupků pro lepší individualizaci správního trestu při recidivním chování pachatelů.

V čem ale shledávám negativum je to, že i přes rozšíření okruhu chovatelů na které povinnosti v § 7a ZochrZPT dopadají, nejsou stanoveny povinnosti automaticky pro všechny chovatele nezávisle na počtu zvířat jím chovaných, či účelu chovu. Stále to pak ostatní chovatele, na které by měly povinnosti podle zákona dopadat, „nutí“ obcházet tato pravidla a nevidím v tom smysl, proč by měla zvířata pouze v některých chovech mít ze zákona kvalitnější životní podmínky právě a jen proto, že jsou například chována za určitým účelem, byť doufám, že většina zvířat kvalitní život má.

2.3. Prodej a předání psa nebo kočky

Jedním ze znaků při koupi zvířete, že se může jednat o jedince odchovaného v množirně může být i to, že se chovatel se zájemcem o zvíře domluví na místě prodeje mimo místo chovu, přesto k takovému jevu dochází³⁸. Typickým místem kde k takovým obchodům dochází, jsou parkoviště čerpací stanice, ale i jiná veřejná místa. Cílem chovatele je zabránění odhalení skutečných životních podmínek zvířete a možného odrazení kupce, ale také to, aby mohl chovatel zůstat za hranou zákona bez možného prozrazení ze strany potenciálního kupce.³⁹ Prodej zvířete na veřejném místě nemusí být ale vždy domluvou, kdy v praxi dochází i k případům, kdy si prodávající na poslední chvíli domluví prodej zvířete se zájemcem právě mimo místo chovu⁴⁰.

Proto bylo novelou zákona na ochranu zvířat přidáno ustanovení § 7b ZochrZPT, které zakazuje pod písmenem a) prodej nebo předání psa nebo kočky novému chovateli na veřejném prostranství. Výjimku z nově zavedeného zákazu prodeje nebo předání psa nebo kočky „... mají

³⁸ ČERVÍČKOVÁ, Monika. *Další bič na množirny: prodejům psů a koček na parkovištích a benzínkách snad brzy odzvoní* [online]. monikacervickova.cz, 16.9.2020 [cit. 16. října 2023]. Dostupné z: <http://www.monikacervickova.cz/aktuality/dalsi-bic-na-mnozirnny-prodejum-psu-a-kocek-na-parkovistich-a-benzinkach-snad-brzy-odzvoni/>.

³⁹ VORLÍČEK, Petr. *Jaké hlavní změny přináší novela zákona na ochranu zvířat pro chovatele psů a koček?* [online]. svscr.cz, 17.01.2021 [cit. 16. října 2023]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/jake-hlavni-zmeny-prinasi-novela-zakona-na-ochranu-zvirat-pro-chovatele-psu-a-kocek/>.

⁴⁰ ČERVÍČKOVÁ, Monika. *Další bič na množirny: prodejům psů a koček na parkovištích a benzínkách snad brzy odzvoní* [online]. monikacervickova.cz, 16.9.2020 [cit. 16. října 2023]. Dostupné z: <http://www.monikacervickova.cz/aktuality/dalsi-bic-na-mnozirnny-prodejum-psu-a-kocek-na-parkovistich-a-benzinkach-snad-brzy-odzvoni/>.

veřejná vystoupení se zvířaty konaná zejména za účelem výchovy, vzdělávání, reklamy nebo soutěže – tedy typicky kynologické výstavy, “ uvedl [...]”⁴¹ Zbyněk Semerád, ústřední ředitel Státní veterinární správy.

2.3.1. Sankcionování

Za porušení zákazu prodeje nebo předání psa nebo kočky na veřejném prostranství pak může být fyzické osobě jako chovateli uložena pokuta podle ustanovení § 27 odst. 2 d) ZochrZPT ve spojení s § 27 odst. 12 písm. b) ZochrZPT až 400 000 Kč. Právnické nebo podnikající fyzické osobě se jako chovateli lze pak za porušení zákazu takového prodeje či předání uložit pokutu až do 1 000 000 Kč podle § 27a odst. 7 písm. c) ZochrZPT ve spojení s § 27a odst. 19 písm. b) ZochrZPT.

Pod písmenem b) stejného ustanovení ZochrZPT je pak stanoven zákaz prodej psů, koček a primátů v obchodech se zvířaty, za jehož porušení hrozí podnikající fyzické nebo právnické osobě, která má živnostenské oprávnění podle § 13a odst. 1 ZochrZPT pokuta do výše 1 000 000 Kč podle § 27a odst. 9 písm. e) ve spojení s § 27a odst. 19 písm. b) ZochrZPT.

2.3.2. Shrnutí

Byť úmysl zákonodárce spočívající v zákazu prodeje či předání zvířete na veřejném prostranství jako součást „boje“ proti provozování množírny byl jistě ušlechtilý, jsem toho názoru, že moc velké procento přestupků podle tohoto ustanovení řešeno nebude.

Sami kupující si totiž často nechtějí připustit, že by zvíře od množitele kupovali a radost z nového člena domácnosti často přehluší možné indicie, že se jedná o zvíře z množírny. Lze se také setkat s tím, že noví majitelé argumentují tím, že zvíře z množírny vlastně zachraňují, byť za to množiteli platí. Kupující také nemají oznamovací povinnost, tudíž je zcela na kupujících a na jejich svědomí, zda podnět k projednání možného přestupku prodávajícího dají nebo ne.

K nahlášení by tak muselo nejspíše dojít ze strany příslušníka Policie České republiky, který má obecnou oznamovací povinnost o podezření ze spáchání přestupku podle § 73 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů nebo veterinární inspektor, který vykonává státní dozor nad dodržováním povinností stanovených ZochrZPT podle § 53d odst. 1 veterinárního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Dopadení právě při jednání vykazujícím znaky přestupku nebude jednoduchou věcí, jelikož může jít i o čin, který může trvat i pouze několik minut a proto by se muselo jednat spíše o dlouhodobé sledování podezřelého jednání potenciálního pachatele přestupku ze strany státních

⁴¹ČERVÍČKOVÁ, Monika. *Další bič na množírny: prodejům psů a koček na parkovištích a benzínkách snad brzy odzvoní* [online]. monikacervickova.cz, 16.9.2020 [cit. 16. října 2023]. Dostupné z: <http://www.monikacervickova.cz/aktuality/dalsi-bic-na-mnozirnny-prodejum-psu-a-kocek-na-parkovistich-a-benzinkach-snad-brzy-odzvoni/>.

orgánů. Právě krátký časový úsek, který stačí ke spáchání tohoto přestupku, pak také brání tomu, aby toto jednání nahlásili například obyvatelé okolních domů či například i obsluha benzínové pumpy ve výše zmíněném případě. Další potíže také mohou vznikat v podobě prokazování spáchaného přestupku, které by muselo být provedeno skrze svědeckou výpověď či fotodokumentaci. Důležitým faktorem je také to, že podněty k vyšetřování podezřelého jednání potenciálního pachatele podávají třetí osoby právě například při provozování množírny či jiného týráni zvířat až tehdy, kdy je dlouhodobě obtěžuje zápach, zvuky, které trpící zvířata vydávají či samotný pohled na trpící zvířata. Nikoliv tedy jednorázové jednání spočívající v předání kočky či psa byt' na veřejném prostranství, které zpravidla třetí osoby nijak neobtěžuje.

Ovšem zákaz prodeje či předání zvířete na veřejném prostranství může mít i pozitivní dopad na „boj“ proti provozování množíren. Jeho vliv bude možné ale zjistit až po delší době účinnosti ustanovení zakotvujícího právě tento zákaz. Není ale samozřejmě od věci právě tento zákaz v právním řádu mít.

3. Nové podmínky pro chov některých dalších druhů zvířat

3.1. Podmínky chování koní, oslů a jejich kříženců

3.1.1. Stav před novelou

Ustanovení § 12 ZochrZPT předepisuje základní povinnosti chovatele hospodářských zvířat, kterými je zajištění pohody zvířat, která se odvíjí od druhu hospodářského zvířete a stupně vývoje či domestikaci. Ustanovení § 12a ZochrZPT pak určuje chovatelům hospodářských zvířat, jaké životní podmínky musí poskytovat při jejich chovu. Odstavec 5 ustanovení § 12a a § 12c odst. 3 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. ve spojení s § 29 odst. 1 ZochrZPT zmocňuje ministerstvo zemědělství k vydání vyhlášky, která stanovuje podrobnosti ohledně chovu hospodářských zvířat, tou byla Vyhláška ministerstva zemědělství č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb. (dále jen "vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou").

Vedle ustanovení § 1b vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou, které stanovuje „*minimální standardy zařízení pro hospodářská zvířata*“ a ustanovení § 1c vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou, které určuje „*obecné požadavky na chov hospodářských zvířat*“, pak § 5 vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou předepisoval „*minimální standardy pro ochranu koní*“, kdy legislativní zkratkou *koně* jsou označovány koně i osli a jejich kříženci (dále jako "koně"). V rámci minimálních standardů pro ochranu koní byly popsány parametry, které musely stále splňovat, včetně poskytování základních životních potřeb, péče o koně i hříbata nebo popisu vhodného vybavení pro ně a v příloze 3 vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou byly pak konkrétně stanoveny rozměry stájí. Lze mít tedy za to, že se podmínky vztahovaly pouze pro *koně* v rámci hospodářského způsobu chovu.

Jednání fyzické osoby jako chovatele v rozporu s ustanovením § 12c odst. 3 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., což bylo vlastně v rozporu s vyhláškou o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou pak bylo označeno jako přestupek podle § 27 odst. 3 písm. h) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. Ustanovení § 27 odst. 12 písm. b) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. pak stanovovalo, že za tento přestupek lze uložit pokutu až do 200 000 Kč.

Právnícké nebo podnikající fyzické osobě bylo možno uložit pokutu za stejné protizákonné jednání podle § 27a odst. 4 písm. h) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. ve spojení s § 27a odst. 20 písm. b) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. až 200 000 Kč.

Složitější byl ovšem postup, pokud se jednalo o koně, kteří byli chováni v rámci zájmového chovu, protože na ty se vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat před novelou nevztahovala. Chovatelé koní byli povinni dodržovat pouze obecné povinnosti při zájmovém chovu zvířat stanovené v § 13 zejména v odstavci 1 ZochrZPT. Přestupkové jednání muselo být podřazeno pod některé z výčtu způsobu týrání v § 4 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb.. Jednání bylo pak postižitelné v případě fyzických osob podle § 27 odst. 1 písm. b) ZochrZPT, kde je týrání stanoveno jako přestupkové jednání ve spojení s § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., kdy bylo možné uložit sankci až v hodnotě 500 000 Kč a zároveň bylo možné uložit vedle pokuty podle § 27 odst. 13 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat až na dobu 5 let.

Právníkům osobám a podnikajícím osobám pak bylo možné uložit za přestupek týrání zvířat podle § 27a odst. 1 písm. b) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. ve spojení s § 27a odst. 20 písm. a) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. pokutu ve výši až 500 000 Kč a vedle pokuty i podle § 27a odst. 21 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. sankci propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu až 5 let.

3.1.2. Stav po novele

Novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání bylo zákonodárcem přidáno na podnět Státní veterinární správy⁴² ustanovení § 12g ZochrZPT, které nově vkládá základní povinnosti chovatelů koní přímo do ZochrZPT.

Ustanovení § 12g ZochrZPT o chovu koní, je však specifické v tom, že se vztahuje nově i na koně, kteří jsou chováni v rámci zájmového chovu a nikoli tedy jen jako zvířata hospodářská. Toto sjednocení podmínek pro chov koní ovšem ale nelze generalizovat na všechny druhy zvířat, která se dají využít současně hospodářsky i v zájmovém chovu. Tyto způsoby chovu je vždy nutné odlišovat, jelikož oba druhy chovu mají odlišný účel a proto platí vždy i odlišná pravidla.⁴³ *Podmínky zájmových chovů koní a chovů hospodářských jsou v podstatě totožné, včetně pracovního či sportovního využití.*⁴⁴

Odstavec druhý § 12g ZochrZPT pak stanovuje, že podmínky pro chov koní určí ministerstvo prováděcím právním předpisem, kterým je již výše zmíněná vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, "vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat"), která byla

⁴² Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 32.

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ Tamtéž

novelizována vyhláškou č. 291/2021 Sb., kterou se mění vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat a byla touto novelizací doplněna o § 5a. Toto ustanovení určuje přesné podmínky pro chov koní chovaných v rámci zájmového chovu, kdy ale odkazuje na již existující podmínky hospodářského chovu koní, které jsou uvedeny v § 5 vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat a na obecné podmínky pro chov hospodářských zvířat v § 1b a § 1c vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, které jsou zmíněny výše a výše zmíněnou novelou vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat nebyly dotčeny.

Porušením ustanovení § 12g ZochrZPT, lze fyzické osobě jako chovateli uložit za přešupek podle § 27 odst. 2 písm. f) ZochrZPT ve spojení s § 27 odst. 12 písm. b) ZochrZPT pokutu ve výši až 400 000 Kč a právnické nebo podnikající fyzické osobě jako chovateli za přešupek podle § 27a odst. 3 písm. c) ve spojení s § 27a odst. 19 písm. b) ZochrZPT pokutu až 1 000 000 Kč.

3.1.3. Shrnutí

Po novele zákona na ochranu zvířat proti týrání jsou povinni dodržovat chovatelé přesné povinnosti stanovené vyhláškou o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat a v jejich přílohách, tudíž již není zcela na správním posouzení konkrétních správních orgánů, zda se jedná o týrání zvířat podle § 4 ZochrZPT, ale postačí porušení konkrétně stanovených povinností podle vyhlášky o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, které musí chovatel koní nezávisle na účelu chovu dodržovat.

Nový způsob nastavení podmínek pro chov koní zejména v zájmovém chovu se tedy jeví být efektivnější a přestupkové jednání prokazatelnější, tím, že stačí prokázat, že nejsou splňovány přesně stanovené podmínky pro chov koní stanovené ve vyhlášce o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat a automaticky je tím porušován § 12g ZochrZPT a není nutné prokazovat složitěji, že k týrání dochází pomocí povšechné definice týrání zvířat v § 4 ZochrZPT či pak konkrétněji tak, že by bylo nutné prokázat, že na základě § 4 odst. 1 písm. y) ZochrZPT dochází k jednání v rozporu s tímto zákonem, konkrétně pak v rozporu s § 13 odst. 1 ZochrZPT, který stanovuje pouze povšechné povinnosti chovatele při chovu zvířat v rámci zájmového chovu, kdy je třeba ještě prokázat, že dané protizákonné jednání způsobuje utrpení zvířete. Ovšem když bychom jak fyzické tak právnické či podnikající fyzické osoby sankcionovali podle obecného ustanovení § 4 ZochrZPT, lze uložit nyní ještě po zvýšení maximálních částek pokut, pokutu dvojnásobnou až třináásobnou hodnoty a vedle toho i jiné sankce a především povinnost uložit zákonem stanovenou minimální výši částky při týrání dvou a více zvířat, která je obligatorní pouze na základě sankcionování týrání zvířat podle § 4 ZochrZPT, jak je popsáno detailněji výše.

3.2. Chov druhů zvířat vyžadující zvláštní péči

Důvody, proč je v § 3 písm. g) ZochrZPT zaveden pojem druh zvířete vyžadující zvláštní péči „... je především náročnost jeho chovu vyplývající z biologické náročnosti a délky doby chovu v péči člověka. U většiny jedinců uvedených druhů je tato doba vzhledem k ovlivnění etologických vlastností zvířat velmi krátká, což zvyšuje náročnost na zajištění pohody zvířat v péči člověka při uměle vzniklých podmínkách zájmového chovu[...]“⁴⁵ Důležitým faktorem je také bezpečí, které musí být zajištěno nejen chovateli ale i zvířeti, kdy se může jednat o chov zvířat jedovatých, nebo pro svoji velikost či agresivitu jinak nebezpečných a strach z napadení zvířete může vést chovatele až k jejich týrání. „Je proto zapotřebí správně volit zabezpečovací prvky, aby při jejich použití nemohlo z důvodu strachu člověka z obrožení dojít k týrání chovaných zvířat. Právní úprava má bránit především před tzv. týráním chovem. Chrání tedy zvířata před neodborným zacházením, a nikoliv člověka před zvířaty.“⁴⁶ Seznam druhů zvířat vyžadující zvláštní péči je byl stanoven nejprve ve vyhlášce ministerstva zemědělství č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění pozdějších předpisů a nyní ve vyhlášce č. 451/2021 Sb., což podrobněji rozeberu níže.

3.2.1. Před novelou

Tato právní úprava se vztahuje pouze na vybraná zvířata, která jsou chována v rámci zájmových chovů⁴⁷. Již před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání mohla být chovatelem druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči podle § 13 odst. 5 ZochrZPT pouze fyzická osoba starší 18 let anebo právnická osoba, která musela ustanovit osobu starší 18 let. Výjimkou pak byl chov v zoologických zahradách, záchranných stanicích, nebo chov loveckých dravců v souladu se zákonem o myslivosti⁴⁸. Takový způsob chovu totiž nelze brát za zájmový chov, a proto se touto právní úpravou neřídí⁴⁹. Osoba, která pak splňovala obecné podmínky dosaženého věku a chtěla se stát chovatelem zvířete vyžadujícího zvláštní péči, si musela podat žádost o povolení chovu zvířete vyžadující zvláštní péči podle § 13 odst. 6 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. krajské veterinární správě, náležitosti žádosti pak byly obsaženy v témže ustanovení.

Krajská veterinární správa pak podle § 13 odst. 7 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. vydala povolení pro tento chov, pokud byly splněny požadavky podle § 13 odst. 1 ZochrZPT,

⁴⁵ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, obecná část, str. 3.

⁴⁶ tamtéž

⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 33

⁴⁸ Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 312/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, č. 312/2008, zvláštní část, str. 23

který ale pouze stanovuje, že je nutno zajistit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené prostředí k životu, které jsou v souladu s jeho biologickými a fyziologickými potřebami, kdy záleželo zcela na posouzení krajské veterinární správy, zda prostor, ve kterém bude zvíře chováno je vyhovující. „Bylo možné vycházet pouze z nezávazného doporučení Ústřední komise pro ochranu zvířat.“⁵⁰ Povolení k chovu zvířat vyžadující zvláštní péči je stále vydáváno na 3 roky s možností prodloužení, ale také odejmutí nebo změny, pokud se podmínky, za kterých bylo povolení vydáno, změnilo. Druhy zvířat vyžadujících zvláštní péči pak určovala vyhláška ministerstva zemědělství č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění pozdějších předpisů.

Chov zvířat vyžadující zvláštní péči fyzickými osobami bez povolení byl označován jako přestupek podle § 27 odst. 2 písm. d) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. a ve spojení s § 27 odst. 12 písm. c) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. byl sankcionován pokutou až 50 000 Kč.

Postih pro právnické a fyzické podnikající osoby, které chovali druhy zvířat vyžadující zvláštní péči bez povolení v ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., chyběl.

3.2.2. Po novele

Novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání byl značně dotčen i § 13 ZochrZPT, kam byl do odstavce 5 přidán odstavec, který nově opravňuje zahájit chov zvířat vyžadující zvláštní péči nebo ho rozšířit až po nabytí právní moci rozhodnutí o povolení chovu. „Cílem tohoto ustanovení je jednoznačně stanovit, že chov zvířete před nabytím právní moci o povolení jeho chovu je protizákonný.“⁵¹ Je tedy zřejmé, že nebude nově možno žádat o povolení až dodatečně po pořízení a zahájení chovu této skupiny zvířat⁵².

Při porušení této povinnosti, spočívající v chovu zvířat vyžadujících zvláštní péči s povolením od krajské veterinární správy, fyzickou osobou jako chovatelem, se tato osoba dopouští přestupku podle §27 odst. 2 písm. i) ZochrZPT a ve spojení s § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT, je možné uložit pokutu až 1 000 000 Kč a dále spolu s pokutou lze uložit podle odstavce 13 stejného ustanovení propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let. Tento přestupek se pak zapisuje do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů podle § 27 odst. 15 ZochrZPT.

⁵⁰ VEPŘOVSKÁ, Jitka. *Tygr jako domácí mazlíček? Chovy nebezpečných zvířat budou pod kontrolou* [online]. prazskydenik.cz, 8.1.2022 [cit. 29. října 2023]. Dostupné z: <https://prazsky.denik.cz/zvireci-denik/chov-exoticka-zvirata-vyhlaska-20220108.html>

⁵¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 33 - 34

⁵² Tamtéž

Chování druhů zvířat vyžadující zvláštní péči právníckými a fyzickými podnikajícími osobami bez povolení bylo novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání stanoveno jako přešůpek, za který lze uložit podle § 27a odst. 3 písm. f) ZochrZPT ve spojení s § 27a odst. 19 písm. a) ZochrZPT pokuta až 3 000 000 Kč a dále spolu s pokutou podle odstavce 20 totožného ustanovení uložit propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu až 5 let nebo zveřejnění rozhodnutí o přešůpku. Stejně jako u fyzických osob se pak tento druh přešůpku zapisuje v evidenci přešůpků podle § 27a odst. 22 ZochrZPT.

Podle odstavce 6 § 13 ZochrZPT, je pak nově zavěšen formulář k žádosti o povolení chovu druhů zvířat vyžadující zvláštní péči na internetových stránkách ministerstva zemědělství, ale výčet náležitostí byl v tomto ustanovení ponechán.

Rozhodnutí vydané příslušnou krajskou veterinární správou je jí pak nově zasíláno obci, na jejíž území je umístěn chov druhu zvířete vyžadující zvláštní péči podle § 13 odst. 7 ZochrZPT.

Nově je také stanovena povinnost chovatelům druhů zvířat vyžadující zvláštní péči vést evidenci o každém chovaném zvířeti, která obsahuje údaje stanovené v odst. 10 § 13 ZochrZPT.

Porušením povinnosti vést evidenci o chovném zvířeti se pak fyzická osoba jako chovatel dopouští přešůpku, za který pak lze uložit pokutu až 100 000 Kč podle § 27 odst. 4 ZochrZPT ve spojení s § 27 odst. 12 písm. c) ZochrZPT.

Pokud pak právnícká nebo podnikající fyzická osoba nevede evidenci chovaných zvířat, jejíž povinnost ukládá zákon, jak je výše popsáno, je toto jednání označeno jako přešůpkové podle § 27a odst. 5 písm. a) ZochrZPT a je možno za tento přešůpek uložit pokutu až 200 000 Kč podle § 27a odst. 19 písm. c) ZochrZPT. Pokutu ve stejné výši pak lze uložit, i pokud nestanoví právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel osobu starší 18 let v rozporu s § 13 odst. 5 ZochrZPT, kdy se pak dopustí přešůpku podle § 27a odst. 5 písm. b) ZochrZPT.

Odstavec 11 § 13 ZochrZPT ve spojení s § 29 odst. 1 ZochrZPT pak zmocňuje ministerstvo zemědělství k vydání vyhlášky, která stanoví druhy zvířat vyžadující zvláštní péči, požadavky na péči, prostory a vybavení pro chov druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči. Jak je ale výše uvedeno, vyhláška týkající se této skupiny zvířat ale již existovala, byla jí vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči. Tu ovšem zrušila nově vydaná vyhláška, kterou je vyhláška č. 451/2021 Sb., *„Deklarovaným cílem přitom nebylo vytvoření chovatelského manuálu, ale stanovit v nezbytné míře minimální doplňkové požadavky týkající se péče a požadavky na prostory a vybavení pro*

chov vybraných druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči.”⁵³ Nově stanovuje v § 3 Vyhlášky č. 451/2021 Sb. druhy zvířat vyžadující zvláštní péči, které si pro účely této diplomové práce rozdělíme do 3 skupin a popíšeme povinnosti chovatelů při chování těchto druhů zvířat.

1. skupinou jsou z třídy ptáků například vybraní z řádu dravců, sov, či brodivých a z třídy savců např. řád chobotnatců, určité druhy lichokopytníků či sudokopytníků. Pro ty jsou stanoveny pouze obecné požadavky v § 4 Vyhlášky č. 451/2021 Sb. týkající se péče o druhy zvířat vyžadující zvláštní péči, které je pak nutno přizpůsobit konkrétnímu druhu zvířete a jeho požadavkům pro dobré životní podmínky, kterými jsou například poskytování pohybu zvířeti, povinnost prohlídky zvířete alespoň jednou denně či zajištění krmení v závislosti na potřeby konkrétního druhu zvířete. A dále obecné požadavky na prostory a vybavení pro chov zvířat vyžadujících zvláštní péči, které jsou stanoveny v § 5 Vyhlášky č. 451/2021 Sb., které stanovují povinnost přizpůsobit chovné prostory, jejich vybavení a prostředí, aby vyhovovaly v budoucnu chovanému druhu zvířete vyžadující zvláštní péči, podle jeho specifických potřeb.

2. skupinou jsou vybrané druhy šelem a lidoopi, kteří budou rozebráni níže.

3. skupinou je pak třída plazů, kdy do skupiny druhů zvířat vyžadující zvláštní péči patří všechny jedovaté druhy a všechny druhy krokodýlů. Pro tuto skupinu se vymezují vedle obecných požadavků uvedených výše i speciální požadavky, které byly navrženy na základě zkušeností Státní veterinární správy, kdy byl dán požadavek na speciální úpravu právě této skupiny zvířat vyžadujících zvláštní péči kvůli zvýšené četnosti chovů těchto druhů v České republice⁵⁴. Speciální podmínky spočívají například v zabezpečení a označení prostor v § 6 Vyhlášky č. 451/2021 Sb., kdy musí být například chovné prostory, ve kterých se tato zvířata nacházejí uzamčeny a musí být až na výjimky zamezeno vstupu ostatním osobám odlišným od chovatele. Ustanovení § 7 Vyhlášky č. 451/2021 Sb. pak specifikuje zvlášť povinnosti, které musí dodržovat chovatel jedovatého hada a k tomu je pak navázána příloha 1 Vyhlášky č. 451/2021 Sb., jejíž tabulka obsahuje na základě délky a druhu hada velikost a typ chovného prostoru. § 8 Vyhlášky č. 451/2021 Sb. pak stanovuje zvláštní požadavky týkající se péče, prostor a vybavení pro chov krokodýla společně s přílohou č. 2 Vyhlášky č. 451/2021 Sb., která pak na základě délky těla krokodýla a počtu krokodýlů určuje minimální plochu chovného prostoru jak na souši, tak ve vodě. Přílohy a ustanovení § 7 a § 8 na ně odkazující ale nabývají podle § 11 Vyhlášky č. 451/2021 Sb. účinnosti až od 1. ledna 2025, později

⁵³ GLOGAR, Martin. *Vyhláška o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči* [online].pravniprostor.cz, 29.12.2021 [cit. 3. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/vyhlaska-o-ochrane-druhu-zvirat-vyžadujících-zvláštní-pecí>.

⁵⁴ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, obecná část, str. 4.

nabývají účinnosti vybraná ustanovení z důvodu dostatečného časového odstupu zejména pro chovatele, kteří budou muset chovné prostory a obecně podmínky pro vybraný druh plazů přizpůsobit novým požadavkům⁵⁵.

3.2.3. Shrnutí

Za přínos lze považovat novou povinnost získání povolení pro chov druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, před faktickým započatím chovu právě tohoto zvířete, kdy zvíře rovnou jde do vyhovujících podmínek a nemusí pak následně chovatel řešit kam se zvířetem, když by povolení krajskou veterinární správou povolení vydáno nebylo.

Posunem v ochraně zvířat jsou také alespoň více podrobně, byť stále poněkud vágně stanoveny povinnosti které musí majitelé dodržovat v souvislosti s chovem druhů zvířat vyžadující zvláštní péči a to konkrétně její 1. skupiny jak bylo rozděleno výše.

Větší posun je ale viditelný ohledně třetí skupiny druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, kterou jsou plazi a krokodýli, kde jsou přesně stanoveny rozměry, náležitosti chovných prostor a jejich vybavení podle velikosti, druhu a počtu jedinců.

Byť v některých případech ne zcela konkrétní, ale i přesto bližší stanovení povinností chovatelů je všeobecně krokem dobrým směrem, co se týká ochrany zvířat, jelikož krajská veterinární správa již zcela nehodnotí splnění požadavků pro chov druhů zvířat vyžadující zvláštní péči za účelem vydání povolení pro tento chov pouze podle obecných povinností chovatele, které jen nutno dodržovat v rámci zájmového chovu, ale jsou zde dány bližší okolnosti, které je nutné správním uvážením vzít v potaz či dokonce konkrétní povinnosti, které musí chovatel druhů zvířat vyžadující zvláštní péči splnit.

A v neposlední řadě je třeba kladně hodnotit také zvýšení horní sazby pokuty pro fyzické osoby, co by chovatele, kteří chovají druhy zvířat vyžadující zvláštní péči bez povolení a to dvacetinásobně a doplnění sankce pro právnické a fyzické podnikající fyzické osoby, které chovají tuto skupinu zvířat bez povolení.

⁵⁵ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, zvláštní část, str. 32.

3.3. Chov vybraných druhů šelem a lidoopů

3.3.1. Před novelou

Právní úprava chovu lidoopů a některých druhů šelem se před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání nelišila od podmínek zájmového chovu ostatních druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, jak je popsáno výše. Vyhláškou ministerstva zemědělství č. č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo stanoveno pouze, že šelmy a všechny druhy primátů jsou druhem zvířete vyžadující zvláštní péči, ale žádné speciální podmínky navíc ze strany státního aparátu požadovány nebyly.

Přestupek, který bylo možno spáchat v souvislosti s vybranými druhy šelem a lidoopů, bylo chování této skupiny zvířat bez povolení, stejně jako ostatní druhy zvířat vyžadující zvláštní péči, jednalo se pak o přestupek podle § 27 odst. 2 písm. d) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. ve spojení s § 27 odst. 12 písm. c) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., kdy bylo možné uložit pokutu až 50 000 Kč.

Právnícké a fyzické podnikající osoby pak byly, co se týče postihu za chování vybraných druhů šelem a lidoopů coby druhů zvířat vyžadující zvláštní péči bez povolení podle ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., opomenuty.

Při projednávání přestupku, zda bylo či nebylo jednáno v rozporu se zákonem „... se hodnocení vhodnosti a nevhodnosti podmínek chovu vybraných druhů šelem a lidoopů ve správním řízení opíralo o odborné vyjádření krajské veterinární správy podle § 24a zákona na ochranu zvířat. Pomůckou v praxi bylo také Doporučení Ústřední komise pro ochranu zvířat „Podmínky chovu savců volně žijících druhů v zajetí“.⁵⁶ Na základě takového posudku bylo pak zkoumáno, zda byl naplněn skutkový stav, kdy dochází k týrání zvířat.

Právnícké osoby a fyzické podnikající osoby, které chovaly druh zvířete vyžadující zvláštní péči v rámci živnostenského oprávnění pro obchod s nimi, jak je popsáno konkrétněji níže, podle § 13a odst. 1 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb., se pak při nesplnění oznamovací povinnosti krajské veterinární správě dopustily přestupku podle § 27a odst. 9 ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. a ve spojení s § 27a odst. 20 písm. b) ZochrZPT ve znění zákona č. 255/2017 Sb. jí bylo možné uložit pokutu s horní hranicí 200 000 Kč.

⁵⁶ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu, obecná část, str. 7.

3.3.2. Po novele

Nejen stoupající obliba zejména šelem ve společnosti a s tím i spojené činnosti, které jsou s těmito druhy vykonávány, ale i stále větší důraz veřejnosti na příznivé životní podmínky všech zvířat, zejména ale těch žijících v zajetí, přiměla zákonodárce k novelizaci podmínek pro chov vybraných druhů šelem a lidoopů. Se zvyšujícími se počty chovatelů je chov této skupiny zvířat totiž nejen často nevyhovující pro samotná zvířata, ale i nebezpečný pro okolí, kdy zejména v poslední době bylo zaznamenáno několik útěků šelem, kdy pobyt ve volné přírodě způsobuje nebezpečí nejen lidem, ale následný odchyt i nadměrný stres pro zvířata. Z těchto a několika dalších důvodů bylo nutno stanovit přísnější a konkrétnější pravidla pro chov a zacházení s touto skupinou zvířat.⁵⁷ Níže popsaná pravidla se týká zvířat řádu primáti, čeledi lidoopi a řádu šelmy a jejich kříženců (dále jako "vybrané druhy šelem"), kteří jsou stanoveni v příloze ZochrZPT.

Mezi novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání dotčená ustanovení patří ustanovení § 14a odst. 4 ZochrZPT do kterého byly přidány zákazy, které se vztahují na výše uvedené druhy zvířat a které jsou chovány jak v rámci zájmového tak jako zvířata hospodářská⁵⁸, kdy hospodářskou funkci může plnit tato skupina zvířat například při obchodování s nimi.

Pod písmenem a) ustanovení § 14a odst. 4 ZochrZPT je zakázán „*fyzický kontakt se zvířaty osobám odlišným od chovatele, s výjimkou veterinárního lékaře, osoby provádějící odchyt a přepravu zvířat, osoby blízké chovateli nebo zaměstnance chovatele.*” Tímto zákazem je mířeno na provozování tzv. mazlicích zoo, která vydělávají na poskytování právě spíše mláďat těchto druhů k „*braní si*” návštěvníkům⁵⁹.

Za účelem zákazu tzv. mazlicích zoo je stanoven také další zákaz, a to pod písmenem b) odst. 4 § 14a ZochrZPT, a to zákaz „*odebírání mláďat těchto zvířat od matky a jejich umělé dokrmování před odstavením, s výjimkou případů, kdy je to podle posouzení veterinárního lékaře nutné z důvodu zdravotního stavu matky nebo mláďat.*” Mláďata totiž bývají separována od matek, i když to není ze zdravotního hlediska nutné, což na nich zanechává psychické, ale i fyzické následky. Stává se tak většinou proto, že mláďata se stávají „*atrakcí*” jak už v tzv. mazlicích zoo, jak je uvedeno výše, ale i jako „*rekvizity*” při focení, do filmů, divadel, nebo slouží právě jako zdroj výdělků při jejich prodeji. Zákonodárce sleduje zákazem právě tohoto druhu aktivit snížení poptávky po stále nových mláďatech, ta je nutné

⁵⁷ Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu, obecná část, str. 5-7.

⁵⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 42.

⁵⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 42.

totiž neustále vyměňovat za menší, aby byla pro návštěvníky stále zajímavá⁶⁰ a nikdo se pak nezamýšlí nad tím, jak tato odrostlá mláďata končí, což je většinou usmrčením a prodejem jeho částí, zejména pak drápů či zubů na černém trhu⁶¹.

Konečně pak § 14a odst. 4 písm. c) ZochrZPT stanovuje zákaz „*venčení mimo prostory určené k chovu zvířete nebo k veřejnému vystoupení. Za venčení se pro účely tohoto ustanovení považuje také pohyb mimo prostory určené k chovu zvířete nebo k veřejnému vystoupení, jehož cílem je procházka se zvířetem, bez ohledu na to, zda je cílem pohyb chovatele, nebo zvířete, nebo zcela jiný cíl, například reklama.*”⁶²

Další zákazy jsou vyjmenovány v § 14a odst. 5 a to pod písmenem a) ZochrZPT, kde se zakazuje množení zvířat výše zmíněných druhů „*s výjimkou rozmnožování v rámci chovu v zoologické zahradě s platnou licencí podle zákona o podmínkách provozování zoologických zahrad a chovu provozovaného za účelem ochrany druhu v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny*” a pod písmenem b) stejného ustanovení ZochrZPT se pak zakazuje „*přesun ze zahraničí na území České republiky, s výjimkou přesunu za účelem chovu v zoologické zahradě s platnou licencí podle zákona o podmínkách provozování zoologických zahrad.*” Důležité je ale také poznamenat, že zákazy v tomto odstavci se vztahují pouze na zájmové chovy těchto zvířat, jelikož právě při tomto druhu chovu praxe vykazuje nejvíce problémových chovů, které spočívají v neodborném zacházení s těmito druhy zvířat.⁶³

Jednání fyzické osoby v rozporu se zákazem stanoveným v ustanovení § 14a odst. 4 a 5 ZochrZPT, je přestupkem podle § 27 odst. 2 písm. j) ZochrZPT a ve spojení s § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT lze uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč. Vedle pokuty lze uložit také podle § 27 odst. 13 ZochrZPT trest propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let a dále se podle § 27 odst. 15 ZochrZPT zapisuje do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Právníká osoba a podnikající fyzická osoba se pak dopustí přestupku podle § 27a odst. 3 písm. g) ZochrZPT tím, že poruší zákazy stanovené v § 14a odst. 4 a 5 ZochrZPT a podle § 27a odst. 19 písm. a) ZochrZPT jí lze uložit pokutu až ve výši 3 000 000 Kč a také lze podle stejného ustanovení odst. 20 uložit další druh správního trestu, jako je propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu až 5 let nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

⁶⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 42.

⁶¹ MRÁZOVÁ, Šárka. *Nevhodný přístup k šelmám i problémy se vstupným. Kontaktní zooparky balancují na hraně zákona* [online].aktualne.cz, 22.7. 2018 [cit. 19. prosince 2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/nevhodny-pristup-k-selmam-i-problemy-se-vstupnym-kontaktni-z/r~689bd6d88bfe11e8915e0cc47ab5f122/>

⁶² Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 43.

⁶³ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 43.

Dále jsou v rámci novely zákona na ochranu zvířat proti týrání popsány podmínky chovu lidoopů a vybraných druhů šelem v § 14c ZochrZPT. Tato pravidla se uplatňují, pokud jsou výše zmíněné druhy zvířat chovány:

- „... v zájmových chovech, a to jako druh zvířat vyžadujících zvláštní péči podle § 13 odst. 5 zákona na ochranu zvířat a vyhlášky č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči“⁶⁴ (kterou je nyní § 3 vyhlášky č. 451/2021 Sb., která předchází vyhlášku, kde je uveden seznam druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, který se shoduje se seznamem nyní platným ruší)

- „... jako zvířata hospodářská, a to za účelem obchodu s nimi, [...] (jedná se o zvířata určená pro zájmové chovy, která v zájmovém chovu ještě nejsou, ale po prodeji budou)“⁶⁵

- jako pokusná zvířata⁶⁶

- „v zoologických zabradách podle zákona č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zabrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zabradách),“⁶⁷

- „v cirkusech“⁶⁸,

- „případně pro další legální cíle.“⁶⁹

Ustanovení § 14c ZochrZPT stanovuje pouze povšechně povinnosti chovatelů lidoopů a vybraných druhů šelem, kdy jsou podle odstavce 1 pod písmenem a) povinni „... vytvářet podmínky pro zachování jejich fyziologických funkcí a biologických potřeb, a to zejména vybavením prostor pro jejich chov.“

Ustanovení §14c odst. 1 písm. c) ZochrZPT a odstavec 4 pak ve spojení § 29 odst. 1 ZochrZPT zmocňují ministerstvo zemědělství k vydání vyhlášky, kterou je vyhláška ministerstva zemědělství č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „vyhláška o ochraně šelem a lidoopů“), která stanovuje podmínky, které musí splňovat prostor pro chov a dále potrava či pro vybrané druhy šelem a lidoopů.

Vyhláškou o ochraně šelem a lidoopů nejsou dotčena podle § 1 odst. 2 písm. a) – d) vyhlášky o ochraně šelem a lidoopů dotčena:

- „pokusná zvířata chovaná chovatelem pokusných zvířat, dodávaná dodavatelem pokusných zvířat nebo používaná uživatelem pokusných zvířat“,

⁶⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 44.

⁶⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020, zvláštní část, str. 44.

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Tamtéž

- „zvířata ošetřovaná veterinárním lékařem a zároveň umístěná v zařízení určeném k ošetřování těchto zvířat veterinárním lékařem,”
- „zvířata chovaná za účelem provádění drezúry v souladu s právním předpisem upravujícím podmínky chovu a drezúry zvířat [...]”
- rýsa ostrovid, vlk obecný nebo medvěd hnědý, „... pokud se jedná o handicapovaná zvířata chovaná v souladu s právním předpisem upravujícím ochranu handicapovaných zvířat při chovu⁷⁰”

Naopak se vyhláška o ochraně šelem a lidoopů vztahuje na vybrané druhy šelem a lidoopů, které jsou chovány v rámci zájmových chovů, jako zvířata hospodářská, v zoologických zahradách podle zákona o zoologických zahradách⁷¹, nebo v záchraném centru.⁷²

Vyhláška o ochraně šelem a lidoopů pak nejprve stanovuje obecné podmínky chovu vybraných druhů šelem a lidoopů ve svém ustanovení § 3 a pak dále v ustanovení § 4 a § 5 vyhlášky o ochraně šelem a lidoopů stanovuje požadavky na krmení vybraných druhů šelem a poté lidoopů. V dalších ustanoveních velmi podrobně stanovuje rozměry, náležitosti a vybavení chovného prostoru zvířete, pro téměř každý vybraný druh šelem a lidoopů zvlášť.

Jelikož se vyhláška o ochraně šelem a lidoopů vztahuje i na případy, kdy jsou vybrané druhy šelem či lidoopů chováni jako hospodářská zvířata např. pro následný prodej jako zájmová zvířata; nebo „v rámci povoznictví anebo chová zvířata pro cirkusová nebo veřejná vystoupení” v souladu živnostenským oprávněním podle § 13a odst. 1 písm. a), b) ZochrZPT, jsou v rámci právě této činnosti podle § 13a odst. 1 ZochrZPT povinni „... nejpozději 30 dnů před zabájením nebo ukončením podnikání oznámit výkon živnosti, druhy a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě a současně je povinna doložit, jakým způsobem bude zabezpečena péče o zvířata, jejich zdraví a pohodu v případě zabájení činnosti.” Z čehož vyplývá, že jsou povinni doložit splnění všech náležitostí, které musí prostor pro chov zvířete mít a další všechny podmínky stanovené vyhláškou o ochraně šelem a lidoopů.

Fyzická osoba jako chovatel, která poruší povinnosti stanovené v § 14c odst. 1 písm. a) nebo c) ZochrZPT se dopustí přestupku podle § 27 odst. 2 písm. k) a ve spojení s § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT jí lze uložit za toto přestupkové jednání pokuta až ve výši 1 000 000 Kč. Podle § 27 odst. 13 ZochrZPT lze pak uložit i trest propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu

⁷⁰ Vyhláška ministerstva zemědělství č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.

⁷¹ Zákon č. 162/2003 Sb., Zákon o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů

⁷² Odůvodnění Vyhlášky ministerstva zemědělství č. č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu, obecná část, str. 2.

až 5 let a navíc podle odstavce 15 stejného ustanovení se zapisují tyto přestupky do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Právnícké a podnikající fyzické osobě pak při jednání v rozporu s § 14c odst. 1 písm. a) nebo c) ZochrZPT lze podle §27a odst. 3 písm. h) ZochrZPT ve spojení s § 27a odst. 19 písm. a) ZochrZPT uložit pokutu až do výše 3 000 000 Kč a § 27a odst. 22 ZochrZPT je pak stanovena povinnost zapsat přestupek do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Porušením povinností v souvislosti s živnostenským oprávněním podle § 13a odst. 1 ZochrZPT se pak právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že podle § 27a odst. 9 ZochrZPT:

„a) neoznámí podle § 13a odst. 1 nejpozději 30 dnů před zahájením nebo ukončením podnikání výkon činnosti, druhy a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě,

b) nedoloží, jakým způsobem bude zabezpečena péče o zvířata, jejich zdraví a pohodu v případě zahájení činnosti.

[...].”

Následně jí pak lze uložit za tento přestupek pokutu podle § 27a odst. 19 písm. b) ZochrZPT, která dosahuje horní hranice až 1 000 000 Kč.

Ustanovením 14c odst. 1 písm. b) je pak ukládána chovateli vybraných druhů šelem nebo lidoopů povinnost učinit preventivní opatření proti únikům zvířete a podle písmena d) stejného ustanovení je pak stanovena povinnost „... *nechat je trvale označit čipem, pokud již nejsou označeni podle jiného právního předpisu*⁷³.”

Podle §14 c odst. 3 ZochrZPT je pak povinností chovatele vybraných druhů šelem a lidoopů psát evidenci o každém zvířeti, které chová. Evidence má pak obsahovat údaje, které jsou v tomto odstavci vyjmenovány, jako např. druh, pohlaví, či datum narození zvířete. Evidenci je povinen chovatel vést od zahájení chovu a poté ještě po 3 roky od zrušení chovu těchto druhů zvířat.

Porušením povinností stanovených v ustanovení § 14c odst. 1 písm. b) nebo d) ZochrZPT nebo § 14c odst. 3 ZochrZPT se fyzická osoba dopouští přestupku podle § 27 odst. 2 písm. l) ZochrZPT a podle § 27 odst. 12 písm. c) ZochrZPT jí uložit pokutu až do 100 000 Kč.

Právnícká a podnikající fyzická osoba jako chovatel se pak porušením povinností stanovených v § 14c odst. 1 písm. b) nebo d) ZochrZPT nebo § 14c odst. 3 ZochrZPT dopustí

⁷³ Zákon č. 100/2004 Sb. Zákon o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů

přestupku § 27a odst. 3 písm. i) a ve spojení s § 27a odst. 19 písm. a) ZochrZPT lze uložit za toto jednání pokutu až ve výši 200 000 Kč.

Budoucí chovatel v rámci zájmového chovu vybraných druhů šelem či lidoopů také musí v žádosti o povolení chovu druhů zvířat vyžadující zvláštní péči navíc doložit podle § 13 odst. 6 písm. f) ZochrZPT „*kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí pro stavbu pro chov zvířat vydané stavebním úřadem [...]*” a dále pak podle písmena g) „*... osvědčení podle § 14d odst. 1 (viz níže) [...]to se vztahuje také na osobu, již budou tato zvířata svěřena do péče.*”

Dále je povinna osoba, která se chce stát chovatelem vybraných druhů šelem nebo lidoopů v rámci zájmového chovu podle § 14d odst. 1 ZochrZPT „*... úspěšně vykonat zkoušku a mít osvědčení o způsobilosti k péči o vybrané druhy šelem nebo lidoopy, nebo zajistit, aby péči o vybrané druhy šelem nebo lidoopy vykonávala osoba s tímto osvědčením. Osvědčení o způsobilosti k péči o vybrané druhy šelem nebo lidoopy vydává ministerstvo a lze je získat až po úspěšném vykonání zkoušky.*” Je ale také možné, aby chovatel sám nepečoval o tyto druhy zvířat, poté je ale povinen podle § 14d odst. 2 ZochrZPT obstarat ale minimálně jednu osobu zodpovědnou za péči těchto druhů zvířat, která ale musí získat osvědčení stanovené v odstavci 1 stejného ustanovení. Osoby, které se v rámci chovu o vybrané druhy šelem či lidoopů pohybují, musí držitel osvědčení řádně poučit o bezpečném jednání v rámci chovu. Osvědčení, stejně jako poučení osob je povinen chovatel evidovat a to ještě po dobu 3 let od ukončení chovu, podle § 14d odst. 3 ZochrZPT.

Jednání fyzické osoby v rozporu s ustanovením § 14d odst. 1, 2 nebo 3 ZochrZPT je pak podle ustanovení § 27 odst. 2 písm. m) ZochrZPT označeno za přestupek a ve spojení s § 27 odst. 12 písm. b) ZochrZPT lze uložit za toto jednání pokutu až ve výši 400 000 Kč. Právnícká osoba se pak dopustí přestupku podle § 27a odst. 3 písm. j) ZochrZPT, když jedná v rozporu s § 14d odst. 1, 2 a 3 ZochrZPT a lze jí za toto protizákonné jednání podle § 27a odst. 19 písm. b) ZochrZPT uložit pokutu v horní sazbou do 1 000 000 Kč.

Povinnost držení osvědčení pak neplatí podle § 14d odst. 4 písm. a)- d) ZochrZPT pro „*... zoologické zbrady a jejich zaměstnance při výkonu jejich zaměstnání; záchranné stanice a jejich zaměstnance při výkonu jejich zaměstnání; osoby, které získaly střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru chovatel cizokrajných zvířat, nebo osoby, které získaly vysokoškolské vzdělání ve studijním programu nebo v oblasti vzdělávání zemědělství se zaměřením na chovatelství, pokud byl jejich součástí předmět chov cizokrajných zvířat nebo*

chov exotických zvířat; osoby, které získaly profesní kvalifikaci pro činnost chovatele cizokrajných zvířat podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání⁷⁴.”

Ustanovení § 14d odst. 5 ZochrZPT pak ve spojení s § 29 odst. 1 a) ZochrZPT zmocňuje ministerstvo k vydání vyhlášky, která stanovuje obsah kurzu, rozsah znalostí potřebných pro získání osvědčení o způsobilosti k péči o vybrané druhy šelem a lidoopů a další náležitosti, ta ale nebyla dosud vydána.

Porušením povinnosti chovat lidoopi a vybrané druhy šelem pouze s povolením k chovu druhů zvířat vyžadující zvláštní péči se fyzická osoba jako chovatel dopouští přestupku podle § 27 odst. 2 písm. i) ZochrZPT a lze jí ve spojení s § 27 odst. 12 písm. a) ZochrZPT uložit pokutu s horní hranicí až 1 000 000 Kč a dále je možné uložit podle § 27 odst. 13 ZochrZPT i propadnutí zvířete nebo zákaz chovu zvířat na dobu až 5 let. Tento druh přestupku se pak zapisuje do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů podle § 27 odst. 15 ZochrZPT.

Právnícké osoby a fyzické osoby jako podnikatelé, se pak dopustí přestupku tím, že chovají lidoopy a vybrané druhy šelem bez povolení podle § 27a odst. 3 písm. f) ZochrZPT a lze je za to sankcionovat podle § 27a odst. 19 písm. a) ZochrZPT pokutou až ve výši 3 000 000 Kč a dále uložit podle § 27a odst. 20 ZochrZPT správní trest, kterým může být propadnutí zvířete nebo zákaz chovu na dobu až 5 let nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Totožně jako u fyzických osob se pak tento přestupek zapisuje v evidenci přestupků podle § 27a odst. 22 ZochrZPT.

3.3.3. Shrnutí

Na závěr této problematiky bych si dovolila vybrat několik bodů, ve kterých lze vidět výraznější posun za účelem ochrany zvířat a to konkrétně u několikrát zmiňovaných lidoopů s vybraných druhů šelem.

Jistě vidím dobrý krok v zákazech, které postihují zejména tzv. mazlicí zoo a činí tak zprostředkovaně pomocí zákazů jejich „stavebních kamenů“, které tyto zoo tvoří a zároveň zákazem těchto jednání zakazují i jiné „trendy“ dnešní doby, jako je venčení šelem.

Byť pouze v rámci zájmového chovu, ale i přesto nelze nezmínit posun v zákazu rozmnožování lidoopů a vybraných druhů šelem, to se ale netýká chovatelů, kteří v rámci živnostenského oprávnění obchodují s tímto druhem zvířat, ti je dále do zájmového chovu prodávat mohou, ale v pořádku shledávám to, že i tento chovatel, který tato zvířata prodává, musí splňovat podmínky, ve kterých zvířata musí žít uvedené ve vyhlášce o ochraně šelem a lidoopů.

⁷⁴ Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.

Jako další dobrou změnu vidím ve zvýšení horní hranice sazby pokuty při nesplnění oznamovací povinnosti při chování lidoopů a vybraných druhů šelem v rámci živnostenského oprávnění, kde se zvýšila horní hranice pětinasobně a to na 1 000 000 Kč.

Další požadavky, které jsou stanoveny pro udělení povolení k chování druhu zvířete vyžadující zvláštní péči, vnímám také jako značný posun, jelikož i samotné podmínky, které jsou vyhláškou o ochraně šelem a lidoopů stanoveny, jsou dosti konkrétní, a proto je kolaudační souhlas či kolaudační rozhodnutí zcela na místě ohledně posouzení splnění technických požadavků stavby.

Ohledně podmínky úspěšného vykonání kurzu a získání osvědčení o způsobilosti k péči o vybrané druhy šelem nebo lidoopi mám ale výhrady, kdy se přímo nabízí obejít tuto povinnost absolvování kurzu tak, že chovatel může vlastně chovat tyto druhy zvířat, ale nemusí mít toto osvědčení, jelikož si může obstarat osobu odpovědnou za péči o tuto skupinu zvířat, která toto zaštití, ale prakticky se může o zvířata starat i osoba neproškolená. Když si ale někdo pořizuje zvíře, měl by obecně přenést zodpovědnost a povinnosti na sebe a také se řádně připravit na pořízení zvířete, jak po finanční, tak po stránce vědomostí o zvířeti a nepožizovat si zvíře jen z rozmařilosti, jak můžeme v dnešní době hojně vidět.

Jako poslední bych chtěla vyzdvihnout zvýšení horní výše sazby pokuty za chování zvířete vyžadující zvláštní péči a to u fyzických osob dvacetinasobně na 1 000 000 Kč a u právnických a podnikajících fyzických osob jeho přidání do zákona.

4. Závěr

V mé diplomové práci jsem se zaměřila na ochranu zvířat v rámci českého právního řádu a to konkrétně v souvislosti s novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání. Popisovala jsem právní úpravu novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání nejvíce dotčených právních institutů, právě před onou novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání a změny, kterým ustanovení novelou dostály anebo byly přidány a jako výzkumné otázky jsem si stanovila, jak či zda tato novela přispěla k lepším podmínkám k životu zvířat a zmínila jsem i novelou trestního zákoníku přidáný trestný čin týkající se ochrany zvířat.

Nejprve jsem se zabývala změnami a novinkami v právní úpravě chovu psů a koček se zaměřením na množirenský byznys, který byla novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání snaha být zprostředkovaně zakázána, či co nejvíce omezit pomocí zakotvení právě definice množírny a jejího následného zákazu. Mezi další cíle novely zákona na ochranu zvířat proti týrání bylo pak dále zajištění příznivých podmínek k životu psům a kočkám tím, že byla přijata vyhláška o ochraně psů a koček, která stanovuje právě podmínky, které je povinen každý chovatel psů a koček zajistit, což vnímám jako pozitivní. Co lze ale vytknout zákonodárci je, proč nebyly množírny zakázány pro všechny druhy zvířat, ale jen pro psy a kočky, byť u jiných druhů zvířat se nejedná o tak rozšířený fenomén. Dále pak byl zakázán prodej či předání psa či kočky na veřejných prostranstvích. Určitě lze považovat tuto část novely zákona na ochranu zvířat proti týrání za alespoň částečně prospěšnou pro ochranu zvířat i zlepšení jejich životních podmínek. Navýšení horních hranic sazby pokut, které lze uložit a také rozšíření možností uložit i jiný druh správního trestu, jako je třeba propadnutí zvířete, kdy po uložení pokuty nemůže dále týrané zvíře být ve vlastnictví pachatele či zákaz chovu až na 5 let, kdy pak nemůže pachatel dále ubližovat dalším zvířatům, je určitě také posun dobrým směrem.

Dále jsem se zaměřila na další velkou oblast, která byla novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání značně změněna, a tou jsou nové podmínky pro chov některých dalších druhů zvířat.

První oblastí v rámci této skupiny pak byly podmínky chovu koní, oslů a jejich kříženců, kdy považuji za kladné to, že se nově podrobné podmínky stanovené ve Vyhlášce ministerstva zemědělství č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb. vztahují i na koně, osly a jejich křížence chované v rámci zájmového chovu a ne pouze v rámci chovu hospodářských zvířat, jak tomu bylo před novelou, takže budou se rozšířilo množství zvířat, které bude žít ve vyhovujících podmínkách, které má povinnost větší množství chovatelů podle zákona zajistit.

Dalším okruhem byly novinky v úpravě chovu druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, kde byla přijata nová vyhláška č. 451/2021 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou jsou vedle vymezení druhů zvířat vyžadující zvláštní péči stanoveny také podrobné podmínky zahrnující například i rozměry chovného prostoru především pro chov plazů ale pro další skupinu druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, byly stanoveny pouze povšechné povinnosti chovatele, které považuji za nedostačující. I když je potřeba k chovu druhů zvířat vyžadující zvláštní péči povolení od krajské veterinární správy, která posoudí, zda budoucí chovný prostor splňuje podmínky pro chov zvířete, ale pokud nejsou náležitosti právě chovného prostoru stanoveny přesně, tak je pak pouze na posouzení krajské veterinární správy, zda jsou podmínky pro zvíře dostačující. Kladně ale hodnotím novelou upravenou povinnost, kdy lze druh zvířete vyžadující zvláštní péči chovat až po vydání povolení právě k jeho chovu, kdy často před novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání bylo žádáno o povolení až po pořízení zvířete a zvíře se tak dostalo k chovateli, který nemusel mít vhodně připravený prostor k chování tohoto druhu zvířete a zvíře tam tak mohlo trpět a také následné upravování chovného prostoru již se zvířetem v něm je náročnější. Jako negativum je ale třeba zmínit, že tyto podmínky platí pouze pro zájmový chov těchto zvířat, kdy je nepochopitelné, proč nemůže platit i pro stejné druhy zvířat, které jsou chovány v jako zvířata hospodářská.

Mezi druhy zvířat vyžadující zvláštní péči patří i vybrané druhy šelem a lidoopi, jejichž chov byl novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání upraven ještě více, kdy došlo k nepřímému zákazu tzv. mazlicích zoo pomocí zákazů nakládání s touto skupinou zvířat způsobem typickým pro tzv. mazlicí zoo, což vnímám jako pozitivně a zabránění existence právě těchto atrakcí se zvířaty, ale i dalších pro zvířata škodlivých jednání, s tím spojených. Dalším posunem dobrým směrem je zákaz množení těchto druhů zvířat v rámci zájmových chovů, čímž má být zabráněno neodbornému množení zvířat laiky, které je pro zvířata často zdraví či život ohrožující.

Přijata byla také nová vyhláška o ochraně šelem a lidoopů, která upravuje podrobně podmínky pro chov právě vybraných druhů šelem a lidoopů, což je stejně jako u dalších vyhlášek, které nově upravují podmínky chovu dalších zvířat jistě krok správným směrem, jelikož jsou pak nároky na chov zvířat přesně definovány. Je také pozitivní to, že podmínky stanovené ve vyhlášce o ochraně šelem a lidoopů musí dodržovat i chovatelé vybraných druhů šelem a lidoopů v rámci chovu těchto druhů zvířat jako hospodářských zvířat, čím větší okruh chovatelů totiž musí dodržovat podmínky chovu, tím více zvířat bude žít ve vyhovujících podmínkách pro ně.

Spíše kladně je třeba ohodnotit i zvláštní podmínky, které je třeba splnit při žádosti o povolení k chovu druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči právě u vybraných druhů šelem a lidoopů, kdy je třeba v rámci žádosti doložit kolaudační souhlas nebo rozhodnutí, že chovný prostor splňuje

i technické náležitosti a dále také splnění podmínky úspěšného absolvování kurzu a dosažení osvědčení o způsobilosti k péči o vybrané druhy šelem nebo lidoopi.

Úplným závěrem bych chtěla shrnout sankcionování právě ve spojení s novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání, kdy byly celkově horní hranice sazeb pokut zvýšeny i několikanásobně a je možno uložit ve více případech i jiné druhy trestu. Za nedodržení novelou stanovených povinností chovatelů samozřejmě tresty zavedeny. Výše uložených pokut podléhá ale správnímu uvážení správního orgánu, který přestupky projednává, byť podle ZochrZPT si musí ve většině případů vyžádat od krajské veterinární správy odborné vyjádření, které je závazné pro řízení o přestupku. Zvýšení horní hranice sazby pokuty je sice k užítku, ale rozhodnutí o výši a druhu správního trestu je pak zcela na projednávajícím správním orgánu. Při správním uvážení o druhu a výši správního trestu by ale měly správní orgány vzít v potaz i další novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání zavedenou novinku, a to zapisování těch nejzávažnějších přestupků podle ZochrZPT do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, kdy by správní orgány měly klást důraz i na společenskou nebezpečnost pachatele při recidivním jednání a správní trest ztřířit.

Co se týče podmínek chovu zvířat, které jsou nově u některých druhů zvířat vyhláškami zavedeny, je třeba na to pohlížet z více úhlů. Je jistě správné, že byly podmínky stanoveny ve většině případů přesně, jednak co se týče vhodných podmínek, které musí budoucí chovatel splnit pro udělení povolení pro chov určitých druhů zvířat (jak je tomu například u vybraných druhů šelem a lidoopů), ale jednak i poté, při projednávání přestupku, kdy již není třeba posuzovat, zda byl přestupek podle § 4 ZochrZPT, který stanovuje určité druhy týrání zvířat opravdu spáchán nebo ne, ale porušením odpovídající vyhlášky se zakládá samostatná odpovědnost za spáchání přestupku. Tím, že se pachatel totiž dopustil týrání zvířat, které vykazuje znaky § 4 ZochrZPT a ne jiného přestupku, je ve většině případů horní hranice sazby pokuty vyšší, než sazby u jiných přestupků a také je zde stanovena spodní hranice výše pokuty, pokud se dopustil pachatel týrání zvířat na alespoň dvou zvířatech. Tedy sice porušením příslušné vyhlášky je jasné, že byl přestupek spáchán a dokazování je jednodušší ale má to i svá negativa.

Svoji hypotézu o tom, že novela zákona na ochranu zvířat proti týrání přispěla ke zlepšení životních podmínek zvířat, tím že byla nastavena nová pravidla a omezení, tedy považuji za pravdivou a sankce byly také zvýšeny či přidány další druhy správních trestů, které lze uložit. Nyní je na správních orgánech, které o přestupcích rozhodují na jejich správních uvážení, jak přísně porušování zákonem stanovených podmínek sankcionovat.

5. Seznam použitých zdrojů

Zákon č. 246/1992 Sb., zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 246/1992 Sb., zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 255/2017 Sb.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/2020 Sb., kterým se mění Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 162/2003 Sb., Zákon o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/2004 Sb. Zákon o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 21/2013 Sb. o stanovení podmínek při chovu psů a koček

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 22/2013 Sb.

Vyhláška č. 291/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva zemědělství č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020

Důvodová zpráva k zákonu č. 312/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, č. 312/2008

Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu, ve znění pozdějších předpisů

Odůvodnění vyhlášky č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování

Odůvodnění vyhlášky ministerstva zemědělství č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči

Nejvyšší soud: usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011 (č. 18/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní).

KOŘÍNEK, Štěpán. Posílení ochrany zvířat v reflexi trestného činu „chov zvířat v nevhodných podmínkách“. Trestněprávní revue, 2022, č. 2, [cit. 30. listopadu 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

KUBÍKOVÁ, Gabriela. K novele trestního zákoníku zpřísnující tresty za týrání zvířat. České právo životního prostředí [online], 2020, roč. 56, č. 2, s. 44-51 [cit. 26. května 2024]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_56.pdf

RENNEROVÁ, Zuzana. Množírny psů de lege lata [online].pravniprostor.cz, 25.9.2015 [cit. 27. září 2023]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/mnozirnny-psu-de-lege-lata>.

PÚRY, František. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2023, 4933 s.

VOMÁČKA, Vojtěch. Judikatura NSS: Ochrana zvířat proti týrání. Soudní rozhledy [online databáze], 2020, č. 1, s. 2-6 [cit. 4. prosince 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla. Bulletin advokacie [online databáze], 2020, č. 6, s. 46-50. [cit. 10. prosince 2023]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

NEVRKLA, Luboš. *Centrální evidence přestupků* [online].epravo.cz, 10. 11. 2015 [cit. 22. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>

RENNEROVÁ, Zuzana. *Nová pravidla pro zájmové chovy psů a koček - I. část* [online].pravni prostor.cz, 14.05.2019 [cit. 8. října 2023]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nova-pravidla-pro-zajmove-chovy-psu-a-kocek>

MARTINEK, Jan. *Ochránci koček: Novela množírny nezastaví* [online].novinky.cz, 8. 6. 2019 [cit. 12. října 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-ochranci-kocek-novela-mnozirny-nezastavi-40285827>

ČERVÍČKOVÁ, Monika. Další bič na množírny: prodejům psů a koček na parkovištích a benzínkách snad brzy odzvoní [online]. monikacervickova.cz, 16.9.2020 [cit. 16. října 2023]. Dostupné z: <http://www.monikacervickova.cz/aktuality/dalsi-bic-na-mnozirny-prodejum-psu-a-kocek-na-parkovistich-a-benzinkach-snad-brzy-odzvoni/>.

VORLÍČEK, Petr. Jaké hlavní změny přináší novela zákona na ochranu zvířat pro chovatele psů a koček? [online]. svscr.cz, 17.01.2021 [cit. 16. října 2023]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/jake-hlavni-zmeny-prinasi-novela-zakona-na-ochranu-zvirat-pro-chovatele-psu-a-kocek/>.

VEPŘOVSKÁ, Jitka. Tygr jako domácí mazlíček? Chovy nebezpečných zvířat budou pod kontrolou [online]. prazskydenik.cz, 8.1.2022 [cit. 29. října 2023]. Dostupné z: <https://prazsky.denik.cz/zvireci-denik/chov-exoticka-zvirata-vyhlaska-20220108.html>

GLOGAR, Martin. *Vyhláška o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči* [online].pravni prostor.cz, 29.12.2021 [cit. 3. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/zmeny-v-legislativne/vyslo-ve-sbirce-zakonu/vyhlaska-o-ochrane-druhu-zvirat-vyzadujicich-zvlastni-peci>.

MRÁZOVÁ, Šárka. *Nevhodný přístup ke šelmám i problémy se vstupným. Kontaktní zooparky balancují na hraně zákona* [online].aktualne.cz, 22.7. 2018 [cit. 19. prosince 2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/nevhodny-pristup-k-selmam-i-problemy-se-vstupnym-kontaktni-z/r~689bd6d88bfe11e8915e0cc47ab5f122/>

6. Shrnutí/Summary

V této diplomové práci je rozebrána rozsáhlá novela zákona na ochranu zvířat proti týrání a na ni navazující právní předpisy. Hlavní pozornost je věnována dopadům novely zákona na ochranu zvířat proti týrání na zlepšení životních podmínek různých druhů zvířat chovaných v rámci zájmového chovu nebo jako zvířat hospodářských. Zaměřeno je také na změny v sankcionování protizákonného jednání. Největší změny, kterých ZochrZPT dostal, jsou v diplomové práci podrobně popsány. Nejvíce se dotkla novela zákona na ochranu zvířat proti týrání chovu psů a koček, postihu provozování množíren a jednání, které je často doprovází. Dále se také významně zákonodárce zaměřil na chování druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, kdy byly novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání a doprovodných vyhlášek zpřísněny podmínky jejich chovu, které jsou v diplomové práci také podrobně popsány. Opomenuta nezůstala ani trestněprávní oblast, kam byla novelou trestního zákoníku přidána skutková podstata trestného činu chovu zvířat v nevhodných podmínkách.

The topic of this thesis is *Protection of animal rights not only according to amendment No. 501/2020 of the so-called Act against cruelty to animals and subsequent regulations*. Main focus is on the impact of the amendment of the law to the protection of living conditions for different animals which are kept in a different way. There are also changes of penalties for illegal behaviour mentioned. Higher protection of the keeping dogs and cats and against puppy mills belong to the main topics of the amendment, which is in this thesis in detail described. Other new changes of the law due to Amendment in the keeping of exotic animals are also illustrated. There are also mentioned some news in the criminal law which should also protect animals.

7. Seznam klíčových slov/Key words

zvíře, týrání zvířat, vhodné podmínky zvířat, chov zvířat, množárna, přestupky, novelizace

animal, animal cruelty, good living conditions for animals, puppy mill, petty crime, amendment